

Stichting Bedrijfspensioenfonds
voor de Rijn- en Binnenvaart

Jaarverslag 2014

**Stichting Bedrijfspensioenfonds
voor de Rijn- en Binnenvaart**

Jaarverslag 2014

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2014 van de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart (verder: het pensioenfonds).

Het jaarverslag is verdeeld in karakteristieken van het pensioenfonds, het verslag van het bestuur, het verslag van het verantwoordingsorgaan, de samenvatting en aanbevelingen van de raad van toezicht en de reactie van het bestuur daarop, de jaarrekening en overige gegevens.

In het hoofdstuk karakteristieken worden onder meer de doelstelling van het pensioenfonds, het profiel van de organisatie, de samenstelling van de statutaire organen en de kerncijfers weergegeven.

In het verslag van het bestuur wordt u geïnformeerd over de beleidsmatige zaken die in 2014 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen.

In de jaarrekening wordt het pensioenfondsvermogen en de mutaties daarin gedurende 2014 gepresenteerd en wordt een toelichting gegeven over de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille.

Onder overige gegevens treft u tot slot de actuariële verklaring en de controleverklaring aan.

Verplichtstelling

Het pensioenfonds heeft in maart 2014, als uitkomst van de herhaaltoets, een representativiteit van 52,3% gerapporteerd aan SZW. In april 2014 heeft de Staatssecretaris besloten dat de verplichtstelling in stand te laten vanwege de bijzondere omstandigheden in de bedrijfstak en het perspectief op verbetering van de representativiteit. Het bestuur is verheugd dat de bijzondere inspanningen die in het kader van de representativiteit zijn verricht op deze wijze tot een positief resultaat hebben geleid. Uiterlijk op 22 januari 2018 zal in het kader van de periodieke representativiteitstoets wederom beoordeeld worden of voor de verplichtstelling nog voldoende draagvlak bestaat.

Vermogensbeheer, financiën en dekkingsgraad

Met de totale beleggingsportefeuille van het pensioenfonds werd in 2014 een rendement van 29,8% gerealiseerd. Daarmee bleef het resultaat boven de benchmark van 29,1%. Door de gedaalde rente werd een fors positief rendement gehaald op portefeuille met staatsobligaties, namelijk 34,7%. Ook de aandelen hebben goed gerendeerd. De wereldwijde aandelen hebben een performance van 10,7% laten zien en de aandelen in opkomende markten 2,2% (beide percentages inclusief valutahedge). Ook de particuliere hypotheek en bedrijfsobligaties lieten met respectievelijk 8,4% en 8,9% een goed resultaat zien.

In het vierde kwartaal van 2014 heeft het bestuur een ALM-studie uitgevoerd. Een van de uitkomsten is dat het strategisch renteafdekkingspercentage van 75% op marktwaarde in 2015 terug wordt gebracht naar 65%. Een aanvang met deze afbouw is eind 2014 gemaakt.

De dekkingsgraad is in verslagjaar gestegen van 105,8% naar 115,4%. Hoewel de gedaalde rente tot een aanzienlijke verhoging van de technische voorziening heeft geleid, hebben de outperformance van staatsobligaties ten opzichte van de benchmark (swap-rente) en de goede performance op aandelen bijgedragen aan het dekkingsgraadherstel.

De door de Pensioenwet vereiste dekkingsgraad is 115,3%. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad ad 115,4% hoger is dan de vereiste dekkingsgraad, is ultimo 2014 sprake van een zeer geringe marge op de reservepositie.

Het herstelplan, zoals vastgesteld in 2009, is van rechtswege geëindigd per 31 december 2014.

Het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen is per 1 januari 2015 van kracht geworden. Het nFTK is bedoeld om nominale pensioenen te beschermen. Voor toetsing van beleidsbeslissingen aan het wettelijk kader wordt de beleidsdekkingsgraad leidend. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan vaststelling. Bij de berekening van de beleidsdekkingsgraad in 2015 wordt de dekkingsgraad per 31 december 2014 op basis van maandeinden berekend. Deze beleidsdekkingsgraad is per 1 januari 2015 110,6%. De vereiste dekkingsgraad onder het nFTK

bedraagt 119,3%. Hiermee is per 1 januari 2015 weer sprake van een tekort. Voor 1 juli 2015 zal het pensioenfonds een nieuw herstelplan indienen bij DNB.

De in 2013 ingezette search naar een nieuwe vermogensbeheerder voor aandelen heeft ertoe geleid dat het pensioenfonds in het eerste kwartaal van 2014 van vermogensbeheerder Vanguard is overgestapt naar twee fondsen van Northern Trust: het MSCI World Index Custom ESG hedged to Euro en het MSCI Emerging Markets Index Custom ESG. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen, kosten en fiscale optimalisatie waren de voornaamste selectiecriteria. In het kader van het al eerder ingezette proces van optimalisatie van de beleggingen is in 2014 een aanvang gemaakt met een onderzoek naar een nieuwe vermogensbeheerder voor de bedrijfsobligaties.

Met vermogensadviseur The Index People is de overeenkomst tegen verbeterde voorwaarden verlengd. De in 2012 ingezette beleidslijn om de vermogensbeheerportefeuille te vereenvoudigen en in control te zijn over de kosten, heeft geleid tot een verdere verlaging van de vermogensbeheerkosten (inclusief transactiekosten) van 0,41% in 2013 naar 0,36% in 2014. De pensioenbeheerkosten daalden licht van EUR 371 in 2013 naar EUR 348 in 2014 per deelnemer en pensioengerechtigde. Uit een benchmarkonderzoek blijkt dat de pensioenbeheerkosten van het pensioenfonds overeenstemmen met de kosten van vergelijkbare pensioenfondsen (zogenaamde peer groups). Voor 2015 wordt, zoals voor de meeste pensioenfondsen, wel een verhoging van de pensioenbeheerkosten voorzien, omdat vanaf 1 januari van dit jaar de diensten van de pensioenadministrateur met BTW belast worden.

Bestuursagenda

Enkele belangrijke strategische zaken en het toekomstperspectief van het pensioenfonds zijn in 2014 nadrukkelijker geadresseerd en belegd bij een bestuurlijke werkgroep, waarin ook de directeur van het bestuursbureau participeert. Een zorgvuldig proces om vanuit de missie en visie het toekomstperspectief nader vorm te geven wordt naar verwachting medio 2015 afgerond. Het bestuur blijft thans focus geven aan de van de sociale partners ontvangen opdracht om de verplichtgestelde pensioenregeling uit te voeren. Daarbij richt het bestuur zich op transparantie, kostenbeheersing, begrijpelijke en correcte communicatie en een verbetering van de pensioenadministratie.

In de eerste helft van 2014 is invulling gegeven aan de wet versterking bestuur pensioenfondsen. Naast de keuze voor het (aangepaste) paritaire bestuursmodel is er een gekozen bestuurslid namens de pensioengerechtigden en een permanente raad van toezicht benoemd.

In de tweede helft van 2014 is het nieuwe risicomanagement dashboard geïntroduceerd. Het bestuur bespreekt dit dashboard op kwartaalbasis. Aan het uitbestedingsrisico van de pensioenadministratie wordt de hoogste prioriteit toegekend. Dit heeft er onder meer toe geleid dat het bestuur opnieuw over de pensioenbeheerovereenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. heeft onderhandeld en verbeterde service levels en rapportagevereisten heeft vastgelegd.

Het bestuur is door een extern bureau ondersteund bij het actualiseren en herstructureren van de reglementen en statuten. In 2015 wordt hier verder gevolg aan gegeven. Na een selectietraject is Towers Watson opnieuw aangewezen als waarmerkend actuaaris.

Verder is in het kader van de verplichtstelling een onderzoek gedaan naar werkgevers die nog niet aangesloten waren. Dit heeft geleid tot een aantal nieuwe aansluitingen. Daarnaast is er samen met Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij onderzoek gedaan naar de werkingssfeer van beide verplichtstellingen. Dit heeft ertoe geleid dat enkele werkgevers de aansluiting bij het pensioenfonds hebben beëindigd en dat de betreffende werknemers hun pensioenopbouw voortzetten bij Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij.

Toekomst

In 2015 wordt de inrichting van het nieuwe FTK vormgegeven, evenals de vastlegging van de opdrachtbevestiging van de sociale partners. Qua vermogensbeheer wordt scherp gekeken naar het risicobudget, met name in relatie tot de historisch lage renteniveaus. Ook wordt de asset categorie Vastgoed nader onderzocht. Bij de pensioenadministrateur zal het bestuur door een onafhankelijke dienstverlener audits laten uitvoeren om de kwaliteit van de data in de administratie te beoordelen en te bepalen of

er extra beheersmaatregelen nodig zijn. Verder heeft het bestuur eind 2014 in de uitvoeringsovereenkomst verscherpt beleid geformuleerd dat ertoe moet leiden dat deelnemersmutaties sneller aangeleverd worden door werkgevers. In 2015 wordt dit beleid uitgerold.

Het bestuur stelde het jaarverslag 2014 en de daarbij behorende staten voor De Nederlandsche Bank vast in juni 2015.

Het bestuur wil hierbij zijn dank uitspreken aan iedereen die zich in 2014 heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Rotterdam, 25 juni 2015

Bestuur

De heer H.J.A.H. Hijlkema

Voorzitter

Inhoud

1	Karakteristiek van het fonds	7
1.1	Profiel en doelstelling van het pensioenfonds	7
1.2	Kerncijfers en kengetallen	7
1.3	Organisatie	8
1.3.1	Bestuur	8
1.3.2	Bestuursmodel	8
1.3.3	Bestuursbureau	9
1.3.4	Deelnemersraad (tot 1 juli 2014)	10
1.3.5	Verantwoordingsorgaan (vanaf 1 juli 2014)	10
1.3.6	Intern toezicht	11
1.3.7	Pensioenbeheer	11
1.3.8	Vermogensbeheer	11
1.3.9	Compliance officer	12
1.3.10	Overige dienstverleners	12
2	Verslag van het bestuur	13
2.1	Ontwikkelingen financiële positie	13
2.2	Toekomst fonds	15
2.3	Goed pensioenfondsbestuur	16
2.3.1	Portefeuillehoudersmodel	16
2.3.2	Governance kwaliteitsverbetering bestuur pensioenfonds	16
2.3.3	Geschiktheid bestuursleden	18
2.3.4	Diversiteit	18
2.3.5	Bestuurskostenvergoeding	19
2.3.6	Intern toezicht en verantwoordingsorgaan	20
2.3.7	Naleving van de gedragscode	20
2.3.8	Incidenten- en klokkenluidersregeling	20
2.3.9	Zelfevaluatie	21
2.3.10	Uitbestedingsbeleid	21
2.3.11	Klachtenprocedure	21
2.3.12	Overig	21
2.4	Communicatie	22
2.5	Toeziethouders AFM en DNB	23
2.6	Externe ontwikkelingen	24
2.6.1	Fiscale ruimte (verder) beperkt	24
2.6.2	Verhoging AOW-leeftijd	24
2.6.3	BTW-koepelvrijstelling vervalt	24
2.7	Pensioenparagraaf	24
2.7.1	Kenmerken van de pensioenregeling	24
2.8	Pensioenbeheerkosten	27
2.9	Actuariële analyse	29
2.9.1	Actuariële analyse	29
2.9.2	Uitkomsten van de solvabiliteitstoets	29
2.9.3	Oordeel van de waarmerkend actuaaris over de financiële positie	30
2.10	Beleggingsparagraaf	30
2.10.1	Inleiding	30

2.10.2	Jaaroverzicht 2014	30
2.10.3	Beleggingscategorieën, beheerders en benchmarks	31
2.10.4	Z-score en performancetoets	34
2.10.5	Kosten vermogensbeheer	34
2.10.6	Maatschappelijk verantwoord beleggen	36
2.10.7	Beleggingen in Nederland	38
2.11	Risicoparagraaf	38
3	Verslag van het verantwoordingsorgaan	41
3.1	Verslag van het verantwoordingsorgaan	41
3.2	Reactie bestuur	43
4	Raad van Toezicht	44
4.1	Rapportage aan het bestuur	44
4.2	Reactie van het bestuur	44
5	De jaarrekening	46
6	Overige gegevens	84
1.	Gebeurtenissen na balansdatum	85
2.	Wijzigingen in pensioenregeling	86
3.	Actuariële verklaring	87
4.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	88
	Bijlage nevenfuncties	90

1 Karakteristiek van het fonds

1.1 Profiel en doelstelling van het pensioenfonds

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart, statutair gevestigd te Rotterdam is opgericht op 6 december 1960. De laatste statutenwijziging was op 30 maart 2015. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41126757. Het pensioenfonds is een bedrijfstakpensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Het pensioenfonds heeft als belangrijkste doelstelling om binnen de branche Rijn- en Binnenvaart de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden te beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom en overlijden. Hiertoe geeft het pensioenfonds uitvoering aan het pensioenreglement. Het pensioenreglement is vastgesteld op basis van de pensioenregeling zoals overeengekomen in het arbeidsvoorwaardelijk overleg tussen sociale partners. Sociale partners hebben het pensioenfonds opdracht gegeven tot uitvoering van de pensioenregeling, welke door het pensioenfonds is aanvaard.

Het pensioenfonds heeft 1.121 aangesloten premiebetalende werkgevers. Het pensioenfonds heeft 4.467 deelnemers en 9.171 gewezen deelnemers. Het pensioenfonds keert pensioenen uit aan 2.389 pensioengerechtigden

Het belegd vermogen bedraagt EUR 784 miljoen. De technische voorzieningen bedragen EUR 654 miljoen en de langlopende schuld voor de overgangsregeling bedraagt EUR 26 miljoen. De dekkingsgraad per 31 december 2014 is 115,4%.

1.2 Kerncijfers en kengetallen

Aantallen	2014	2013	2012	2011	2010
Premiebetalende werkgevers	1.121	1.064	1.020	1.134	1.117
Deelnemers	4.467	4.585	4.362	4.535	4.507
Gewezen deelnemers	9.171	9.858	9.692	9.917	9.598
Pensioengerechtigden	2.344	2.231	2.144	2.103	1.985
Ontvangers arbeidsongeschiktheidspensioenen	45	50	56	61	76

Financiële gegevens (bedragen x EUR 1.000)

	2014	2013	2012	2011	2010
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	654.401	545.197	563.559	510.128	423.981
Dekkingsgraad	115,4%	105,8%	98,0%	92,9%	97,7%
Dekkingsgraad (na korting)	n.v.t.	n.v.t.	99,5%	n.v.t.	n.v.t.
Vereiste dekkingsgraad	115,3%	112,7%	113,3%	113,4%	113,8%
Beleggingen voor risico pensioenfonds	783.612	604.428	576.063	493.740	427.249
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	179.605	8.526	75.669	47.823	43.936
Rendement	29,8%	2,7%	15,2%	10,5%	11,7%
Z-score	0,81	0,88	-1,25	-1,00	0,40
Saldo van baten en lasten	69.109	36.638	34.232	(24.503)	(2.138)
Premiebijdragen	25.133	27.680	28.254	28.022	25.891
Pensioenuitkeringen	15.841	12.880	12.140	10.761	9.994

1.3 Organisatie

1.3.1 Bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds bestond in 2014 uit acht leden. Vier leden worden voorgedragen door de werkgeversverenigingen in de bedrijfstak, drie leden worden voorgedragen door de werknemersverenigingen in de bedrijfstak en een lid namens de pensioengerechtigden wordt door het bestuur benoemd na verkiezingen.

Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een vice-voorzitter. Per 31 december 2014 was het bestuur als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Geboortejaar	Voorgedragen door
Dhr. M.J.M. Koning, vice-voorzitter	1953	Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart
Dhr. C.H. Blokzijl	1963	Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart
Dhr. M. Vos	1959	Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart
Dhr. G. Kester	1952	Binnenvaart Logistiek Nederland
Leden werknemers		
Dhr. H.J.A.H. Hijlkema, voorzitter	1949	Nautilus International
Dhr. R.W. Vlietman	1949	CNV Vakmensen
Dhr. J.L.A.M. d'Hooghe	1967	Nautilus International
Lid pensioengerechtigden		
Dhr. H. van der Knaap	1945	<i>gekozen</i>

De heer M.H.W. van Dam was bestuurslid tot en met 11 september 2014. De heer J.L.A.M. d'Hooghe is zijn opvolger sinds 12 september 2014.

Tot en met 30 juni 2014 bestond het bestuur uit vier vertegenwoordigers van de werkgeversverenigingen en vier vertegenwoordigers van de werknemersverenigingen in de bedrijfstak. Vanaf 1 juli 2014 bestaat het bestuur uit vier vertegenwoordigers namens de werkgevers, drie namens de werknemers en een namens de pensioengerechtigden. De heer H. van der Knaap vertegenwoordigde tot en met 30 juni 2014 de werknemers in de bedrijfstak, vanaf 1 juli 2014 de pensioengerechtigden van het pensioenfonds.

Tot en met 30 juni 2014 kende het pensioenfonds plaatsvervangende leden. Vanaf 1 juli 2014 kent het pensioenfonds statutair geen plaatsvervangende bestuursleden meer. De heer L.J. Meulmeester is per 30 juni 2014 afgetreden als plaatsvervangend bestuurslid. Vanaf 1 juli 2014 is hij betrokken bij het bestuur als toehoorder.

De heer A. van der Zwan is per 26 mei 2014 afgetreden als plaatsvervangend bestuurslid.

Het bestuur is in het verslagjaar 14 maal bijeengekomen (11 bestuursvergaderingen en 3 heisessies).

1.3.2 Bestuursmodel

Het pensioenfonds wordt bestuurd door een bestuur, bestaande uit acht leden. De leden van het bestuur worden benoemd conform het beginsel van pariteit van werkgevers- en werknemersleden (waaronder vanaf 1 juli 2014 een pensioengerechtigdenlid). Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een vice-voorzitter.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het pensioenfonds bestaat uit de voorzitter en de vice-voorzitter. De heer H.A.J.H. Hijlkema is voorzitter, de heer M.J.M. Koning is vice-voorzitter. Het dagelijks bestuur is belast met de afhandeling van zaken met een dusdanig spoedeisend karakter, dat de afhandeling daarvan niet kan wachten tot de eerstvolgende bestuursvergadering. Daarnaast is het dagelijks bestuur belast met de supervisie en het bewaken van de samenhang van alle bestuursactiviteiten, waaronder met name die van de portefeuillehouders, en verzorgt de aansturing van het bestuursbureau.

De eerste portefeuillehouders hebben altijd een tweede portefeuillehouder als back-up. De portefeuillehouder heeft geen mandaat om beslissingen te nemen. Onderwerpen waarover een beslissing genomen dient te worden, brengt de portefeuillehouder in bij bestuursvergaderingen.

Portefeuilles

De volgende portefeuilles worden onderscheiden:

- Vermogensbeheer;
- Communicatie;
- Financiën & Risicomanagement;
- Pensioenbeheer.

Portefeuillehouders

De samenstelling van de portefeuilles naar portefeuillehouders was per 31 december 2014 als volgt:

<i>Portefeuille</i>	<i>1e portefeuillehouder</i>	<i>2e portefeuillehouder</i>
Vermogensbeheer	De heer C.H. Blokzijl	De heer H. van der Knaap
Financiën & Risicomanagement	De heer M. Vos	De heer H.A.J.H. Hijlkema
Pensioenbeheer	De heer J.L.A.M. d'Hooghe	De heer M.J.M. Koning
Communicatie	De heer R.W. Vlietman	De heer G. Kester

Functieprofiel

Het bestuur heeft een functieprofiel opgesteld. Hierin zijn onder meer eisen ten aanzien van deskundigheid, vaardigheden/competenties en professioneel gedrag opgenomen. Nieuwe bestuursleden, die door de voordragende partijen worden aangedragen, worden door het bestuur getoetst aan het functieprofiel. Het bestuur besluit vervolgens of de voorgedragen kandidaat voldoet of niet.

Aspirant-bestuursleden

Tot 1 juli 2014 kende het pensioenfonds plaatsvervangend bestuursleden. Het bestuur heeft zichzelf ten doel gesteld dat deze in 2015 worden vervangen door twee aspirant-bestuursleden. Aspirant-bestuursleden zijn geen bestuurslid en spelen geen rol in de besluitvorming binnen het bestuur. Wel bereiden zij zich voor op een mogelijke rol als bestuurslid door het bijwonen van de vergaderingen en het volgen van opleidingen.

Op 2 april 2015 heeft het bestuur mevrouw J. Brands-Van Gemert toegelaten tot aspirant-bestuurslid. Zij is voorgedragen door Binnenvaart Logistiek Nederland (BLN).

Naar verwachting zal in de loop van 2015 de toelating van een aspirant-bestuurslid op voordracht van (een van) de werknemersverenigingen in de bedrijfstak plaatsvinden.

1.3.3 Bestuursbureau

Het bestuur heeft uitvoerende taken gedelegeerd aan het bestuursbureau van het pensioenfonds. De directeur van het bestuursbureau is de heer R. Godding. Het bestuursbureau vervult een coördinerende rol en adviseert en ondersteunt het bestuur bij het ontwikkelen van beleid. Voorts houdt het bestuursbureau het bestuur op de hoogte van maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen rond wet- en regelgeving. Het bestuursbureau is verantwoordelijk voor de uitvoering van de bestuursbesluiten. Tevens ondersteunt het bestuursbureau de portefeuillehouders binnen het bestuur, de deelnemersraad (tot 1 juli 2014), het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht (vanaf 1 juli 2014) bij de vervulling van hun taken en voert het bestuursbureau het secretariaat van het pensioenfonds.

1.3.4 Deelnemersraad (tot 1 juli 2014)

Tot en met 30 juni 2014 kende het pensioenfonds een deelnemersraad. De deelnemersraad bestond uit vier leden, alsmede vier plaatsvervangende leden, welke door het bestuur werden benoemd op voordracht van de werknemersorganisaties. Twee leden van de deelnemersraad vertegenwoordigden de werknemers en twee leden vertegenwoordigden de pensioengerechtigden. De deelnemersraad adviseerde het bestuur gevraagd of ongevraagd over de tot en met 30 juni 2014 in de Pensioenwet aan haar toegekende aangelegenheden. De taken, bevoegdheden en de werkwijze van de deelnemersraad waren vastgelegd in een reglement.

De deelnemersraad heeft in het verslagjaar 3 maal afzonderlijk vergaderd en 1 maal gezamenlijk met het bestuur.

De deelnemersraad was in het verslagjaar als volgt samengesteld:

Leden

Vertegenwoordigers van de deelnemers

D.W. Rotgans (secretaris)

G. Schenk (plv. secretaris)

Vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden

J. Broer (voorzitter)

M.W. van den Bogaard (plv. voorzitter)

De heren J. van der Laan en (gewezen deelnemer) P. van Delft waren plaatsvervaarders namens de vertegenwoordigers van de deelnemers.

In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfonds is de deelnemersraad per 30 juni 2014 komen te vervallen. Vanaf 1 juli 2014 neemt in het bestuur een lid namens pensioengerechtigden zitting; de medezeggenschap van pensioengerechtigden van het pensioenfonds is sindsdien op die manier geregeld. Verder heeft vanaf 1 juli 2014 het nieuwe verantwoordingsorgaan enkele adviesrechten overgenomen van de deelnemersraad, zoals ten aanzien van het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid.

1.3.5 Verantwoordingsorgaan (vanaf 1 juli 2014)

Het pensioenfonds kent statutair een verantwoordingsorgaan. In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfonds is per 1 juli 2014 een nieuw verantwoordingsorgaan ingesteld. Het wettelijk adviesrecht van het nieuwe verantwoordingsorgaan is ruimer dan van het vorige verantwoordingsorgaan. Daarnaast heeft het bestuur van het pensioenfonds enkele bovenwettelijke adviesrechten toegekend aan het nieuwe verantwoordingsorgaan die tot 1 juli 2014 bij de deelnemersraad lagen.

Het bestuur van het pensioenfonds legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan alsmede de taken, de bevoegdheden en de werkwijze van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in het reglement van het verantwoordingsorgaan. Naast de in de Pensioenwet genoemde aangelegenheden, is het bestuur van het pensioenfonds op grond van dit reglement verplicht om advies te vragen aan het verantwoordingsorgaan alvorens een besluit te nemen over de volgende onderwerpen:

- het vaststellen en wijzigen van het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid; en
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Ook het nieuwe verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden uit drie geledingen: drie leden vertegenwoordigen de deelnemers, een lid vertegenwoordigt de pensioengerechtigden, twee leden vertegenwoordigen de werkgevers. Elke geleding heeft een plaatsvervangend lid dat een lid van de betreffende geleding bij ontstentenis vervangt.

Het verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar 5 maal vergaderd, waarvan 2 maal gezamenlijk met het bestuur.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2014 was als volgt:

Leden namens de werkgevers	Geboortejaar
Dhr. S. Lans (voorzitter)	1962
Dhr. K. de Graaff	1957
Leden namens de deelnemers	
Dhr. D.W. Rotgans (secretaris)	1954
Dhr. G. Schenk (plv. secretaris)	1949
Dhr. J. van der Laan	1952
Lid namens de pensioengerechtigden	
Dhr. J. Broer (plv. voorzitter)	1934

De heer M.W. van den Bogaard is plaatsvervanger namens de pensioengerechtigden.

De heer P. van Delft was tot 19 februari 2015 plaatsvervanger namens de deelnemers. De werknemersvereniging die hem had voorgedragen, Nautilus International, heeft besloten om hem per die datum terug te trekken als lid. Daarmee is sprake geworden van een vacature voor de positie van plaatsvervanger namens de deelnemers. Er is tevens een vacature voor de positie van plaatsvervanger namens de werkgevers.

1.3.6 Intern toezicht

Het bestuur van het pensioenfonds gaf de afgelopen jaren een visitatiecommissie bestaande uit mevrouw K. Bitter en de heren R.A. Nieuwenhoven en D.M. Swagerman opdracht om een toetsing op de toepassing van de Principes Pensioenfondsbestuur uit te voeren. In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is per 1 juli 2014 een permanente raad van toezicht ingesteld, bestaande uit dezelfde personen. De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. In dat kader is de raad van toezicht belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht staat het bestuur met raad ter zijde en stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.

De raad van toezicht heeft de goedkeuringsrechten zoals vermeld in de Pensioenwet. Daarnaast is in het reglement van de raad van toezicht bepaald, dat het bestuur een bestuurslid pas ontslaat nadat het de raad van toezicht heeft gehoord. Tevens kan de raad van toezicht het bestuur schorsen of ontslaan wegens disfunctioneren conform het bepaalde in de statuten en kan de raad van toezicht de benoeming van een kandidaat-bestuurslid beletten indien deze niet voldoet aan de profielschets.

De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag (zie hoofdstuk 4).

1.3.7 Pensioenbeheer

Het pensioenbeheer is uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. is op 25 juni 2012 een overeenkomst gesloten voor de uitbesteding van de pensioenadministratie voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 12 maanden. In december 2013 heeft het pensioenfonds de overeenkomst pro forma opgezegd. Het bestuur is in 2014 met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. het gesprek aangegaan over de dienstverlening. Dit heeft erin geresulteerd dat verbeterde afspraken zijn gemaakt over de service levels en maandelijkse rapportage hierover. Het pensioenfonds en Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. hebben eind december afgesproken dat de werkzaamheden voor het pensioenfonds ook na 31 december 2014 conform de huidige overeenkomst worden gecontinueerd, totdat de contractverlenging (naar verwachting medio 2015) gerealiseerd is.

1.3.8 Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer was in het verslagjaar ondergebracht bij de volgende dienstverleners:

- F&C Netherlands B.V.
- Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V.

- Florint
- Vanguard (tot en met februari 2014)
- Northern Trust (vanaf maart 2014)

Als custodian is de KAS BANK N.V. aangesteld, die tevens uitvoerder is van het beheer van de swap-portefeuille van het pensioenfonds alsmede de valutahedge. The Index People is de beleggingsadviseur van het fonds.

In de overeenkomsten met de vermogensbeheerders zijn Service Level Agreements opgenomen op grond waarvan de portefeuillehouders en het bestuur de uitvoering kunnen monitoren. Ook met de custodian en de beleggingsadviseur zijn Service Level Agreements afgesproken.

1.3.9 Compliance officer

Als compliance officer is het Nederlands Compliance Instituut aangesteld. Ten minste eenmaal per jaar wordt in de bestuursvergadering, desgewenst in aanwezigheid van de compliance officer, het onderwerp compliance besproken. Door de compliance officer wordt erop toegezien, dat alle bestuursleden jaarlijks de gedragscode ondertekenen.

1.3.10 Overige dienstverleners

Het pensioenfonds maakt voorts gebruik van de diensten van de volgende dienstverleners:

Adviserend actuaris

Drs. H. Zaghdoudi AAG
Towers Watson Netherlands B.V.
Postbus 780
1440 AT Purmerend

Waarmerkend actuaris

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG
Towers Watson Netherlands B.V.
Postbus 4199
3006 AD Rotterdam

Accountant

J.C. van Kleef RA
KPMG Accountants N.V.
Rijnzathe 14
3454 PV De Meern

2 Verslag van het bestuur

2.1 Ontwikkelingen financiële positie

Op 31 december 2014 was de dekkingsgraad van het pensioenfonds 115,4%. Een jaar eerder was de dekkingsgraad 105,8%. De dekkingsgraad is, kort gezegd, de verhouding tussen het vermogen van een pensioenfonds en de verplichtingen van een pensioenfonds op korte en langere termijn. De dekkingsgraad geeft aan hoeveel euro's het pensioenfonds in kas heeft tegenover de contante waarde van elke euro die het (straks) moet uitkeren.

Pensioenfondsen maken voor de berekening van hun verplichtingen vanaf september 2012 gebruik van een rentecurve die voor langere looptijden naar een Ultimate Forward Rate (UFR) beweegt. Tevens was tot en met 2014 bij de berekening van de pensioenverplichtingen sprake van een door De Nederlandsche Bank voorgeschreven middeling van de rentetermijnstructuur (RTS) over de 3 maanden direct voorafgaand aan het moment van vaststelling van de dekkingsgraad.

De resultaten die geleid hebben tot de toename van de dekkingsgraad in 2014 worden in onderstaande tabel actuarieel gespecificeerd.

Verloop dekkingsgraad	2014	2013	2012
<i>Dekkingsgraad primo boekjaar</i>	105,8%	99,5%	92,9%
Premie	1,1%	1,2%	1,6%
Uitkeringen	0,1%	0,0%	-0,2%
Toeslagen	0,0%	0,0%	0,0%
Rentetermijnstructuur ¹	-19,2%	3,7%	-5,2%
Actuarieel rendement ²	31,0%	1,0%	12,1%
Kortingsbesluit	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	1,5%
Overig	-3,4%	0,4%	-3,2%
<i>Dekkingsgraad ultimo boekjaar</i>	<u>115,4%</u>	<u>105,8%</u>	<u>99,5%</u>

De dekkingsgraad is in verslagjaar gestegen van 105,8% naar 115,4%. Hoewel de gedaalde rente tot een aanzienlijke verhoging van de technische voorziening heeft geleid, hebben de outperformance van staatsobligaties ten opzichte van de benchmark (swap-rente) en de goede performance op aandelen bijgedragen aan het dekkingsgraadherstel.

De door de Pensioenwet vereiste dekkingsgraad is 115,3% en de minimaal vereiste dekkingsgraad is 104,5%. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad ad 115,4% hoger is dan de vereiste dekkingsgraad, is ultimo 2014 sprake van een zeer geringe marge op de reservepositie.

Het herstelplan, zoals vastgesteld in 2009, is van rechtswege geëindigd per 31 december 2014.

Nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK)

Het nFTK voor pensioenfondsen is per 1 januari 2015 van kracht geworden. Het nFTK is bedoeld om nominale pensioenen te beschermen. Onderdeel van het nFTK is het gebruik van de Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR is een rente die gebruikt wordt omdat er geen adequate marktrentes zijn voor zeer lange looptijden. In Europa is er een akkoord over de manier waarop de UFR

¹ Ultimo 2014 heeft de omrekening plaatsgevonden van de technische voorziening op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2013, één jaar forward, naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2014. De gemiddelde rekenrente is met 1,0%-punten gedaald (ultimo 2014: 2,0%, ultimo 2013, 1 jaar forward: 3,0%). De lagere rente leverde een negatief resultaat op van EUR 120.585 door toevoeging van dit bedrag aan de technische voorziening.

² Het actuarieel rendement wordt berekend door bij het primo vermogen de directe en indirecte beleggingsopbrengsten (exclusief kosten) op te tellen en de kosten vermogensbeheer als negatieve bate te boeken. Daarbij wordt de technische voorziening verhoogd met de benodigde interesttoevoeging.

voor verzekeraars bepaald wordt. In februari 2015 is deze UFR voor het eerst gepubliceerd. De Eerste Kamer vroeg of pensioenfondsen vooralsnog de UFR van 2014 kunnen blijven gebruiken. DNB ging daar op verzoek van staatssecretaris Klijnsma mee akkoord. De UFR-systematiek blijft dus vooralsnog ongewijzigd. Wel wordt de 3-maandsmiddeling van de rente afgeschaft. Voor toetsing van beleidsbeslissingen aan het wettelijk kader wordt de beleidsdekkingsgraad leidend. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan vaststelling. Bij de berekening van de beleidsdekkingsgraad in 2015 wordt de dekkingsgraad per 31 december 2014 op basis van maandeinden berekend. Deze beleidsdekkingsgraad is per 1 januari 2015 110,6%. De vereiste dekkingsgraad onder het nFTK bedraagt 119,3%. Hiermee is per 1 januari 2015 weer sprake van een tekort. Voor 1 juli 2015 zal het pensioenfonds een nieuw herstelplan indienen bij DNB.

De regels voor toeslag zijn in het nFTK strenger dan in het vorige financieel toetsingskader. In combinatie met de financiële positie van veel pensioenfondsen, maakt dit de kans zeer klein dat pensioenfondsen de komende jaren een volledige toeslag kunnen toekennen. Pensioenfondsen mogen eenmalig het strategisch beleggingsbeleid in lijn brengen met de actuele situatie, de ambities en risicohouding van het pensioenfonds. Het gaat dan om pensioenfondsen die geen dekkingstekort hebben. Bij het nFTK hoort een haalbaarheidstoets. Deze toets geeft inzicht in de gevolgen van de financiële opzet van de pensioenregeling en de daarbij gekozen risicohouding. Op het moment van opstellen van dit verslag is het pensioenfonds samen met sociale partners bezig met de uitwerking van de gevolgen van het nFTK voor het pensioenfonds.

Onderzoek naar actuariële fondsgrondslagen

Het pensioenfonds heeft in het verslagjaar een onderzoek verricht naar de volgende actuariële fondsgrondslagen.

- *AG Prognosetafel 2014.* Het bestuur heeft besloten om de nieuwe AG Prognosetafel 2014 toe te gaan passen.
- *Ervaringssterfte.* Het bestuur heeft besloten om het nieuwe Towers Watson Ervaringssterftemodel 2014 toe te gaan passen.
- *Gehanteerde partnerfrequentie.* Het bestuur heeft besloten om de partnerfrequentie te gaan baseren op CBS-cijfers 2013.
- *Reservering voor latent wezenpensioen.* Het bestuur heeft uit praktische overwegingen besloten om een gelijke opslag te gaan hanteren op de premie en de technische voorziening, zijnde 1,5% van het latent partnerpensioen. Wel zal het bestuur de schadelast nauwlettend in de gaten houden in de komende jaren.
- *Leeftijdverschil tussen partners.* Het bestuur heeft besloten om hierin geen wijziging aan te brengen ('de man is verondersteld drie jaar ouder te zijn dan de vrouw').
- *Arbeidsongeschiktheid.* Het bestuur heeft besloten om voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid de risicopremie van 4% van de comingservicekoopsom van het ouderdompensioen te handhaven.
- *Kostenvoorziening.* Het bestuur heeft besloten om de kostenvoorziening met 0,5%-punt te verhogen naar 3,5%. In een scenario dat de premiebetaling wegvalt (discontinuïteitsscenario) zal het pensioenfonds overwegen in liquidatie te treden en om de verplichtingen over te dragen naar een ander bedrijfstakpensioenfonds of naar een verzekeraar. Periodiek toetst het fonds of de kostenvoorziening voldoende is.

Het pensioenfonds is bij het vaststellen van de technische voorziening per 31 december 2014 en de premie 2015 uitgegaan van de genoemde actuariële grondslagen. De aanpassing van deze grondslagen heeft geleid tot een daling van de technische voorzieningen met ruim -1,9%.

Bestuur neemt geen nieuwe maatregelen op basis van de evaluatie van het herstelplan over 2013

Het bestuur van het pensioenfonds evalueert elk boekjaar hoe de financiële positie van het pensioenfonds zich ontwikkelt ten opzichte van het herstelplan. Begin 2014 heeft het bestuur de ontwikkeling van de financiële positie in 2013 ten opzichte van het herstelplan geëvalueerd. De dekkingsgraad was eind 2013 voldoende hersteld. Op basis daarvan heeft het bestuur op 14 januari 2014 geconstateerd dat er geen aanvullende herstelmaatregelen nodig zijn in het kader van het herstelplan en dat dus de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen niet opnieuw hoefden te worden verlaagd.

Het opbouwpercentage van de pensioenregeling in 2014 is – net als in 2013 – vastgesteld op 1,57% van de pensioengrondslag. Vanaf 1 januari 2013 is de pensioenrichtleeftijd 67 jaar. Een en ander heeft wederom geleid tot een kostendekkende premie bij een ten opzichte van voorgaande jaren ongewijzigd premieniveau.

Wijziging premiesystematiek en premie 2015

Het bestuur van het pensioenfonds heeft in het verslagjaar gesproken over de systematiek voor het vaststellen van de premie onder het nFTK. Het korte termijn herstelplan is per 31 december 2013 formeel opgeheven en de dekkingsgraad bevindt zich al

enige tijd boven de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daarnaast is in het nFTK de beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd, waarbij een demping over 12 maanden wordt gehanteerd. Deze beide zaken zijn voor het bestuur mede aanleiding geweest om het huidige premiebeleid te verfijnen. Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2015 de premiesystematiek te wijzigen. De regels voor de interne financiering van het pensioenfonds luiden sinds die datum als volgt.

Het pensioenfonds hanteert een intern financieringsbeleid dat uitgaat van een gedempte premie. De gedempte premie wordt op grond van de voorschriften geacht kostendekkend te zijn. De gedempte premie wordt analoog aan de kostendekkende premie berekend. Echter, waar bij de kostendekkende premie wordt uitgegaan van de rentetermijnstructuur per 1 januari van het boekjaar, maakt de gedempte premie gebruik van de gemiddelde marktrente van de afgelopen 4 kwartalen, gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuren. Hierbij wordt uitgegaan van de gemiddelde rentetermijnstructuur per 30 september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de premie betrekking heeft.

De opslag voor solvabiliteit is gelijk aan de bij het pensioenfonds feitelijk aanwezige solvabiliteit (feitelijke dekkingsgraad per 30 september) maar minimaal gelijk aan het percentage Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) en maximaal gelijk aan het percentage Vereist Eigen Vermogen (VEV).

Het bestuur kan afwijken van het interne financieringsbeleid wanneer de omstandigheden hiertoe naar oordeel van het bestuur aanleiding geven.

Jaarlijks wordt door de waarmerkend actuaris getoetst of de feitelijke premie voldoet aan de wettelijke eisen.

Sociale partners zijn in november door het bestuur geïnformeerd over de aanpassing van de premiesystematiek en zijn gevraagd om hun besluitvorming omtrent het premiebudget 2015, gegeven het nieuwe premiebeleid. Daarin is aangegeven, dat bij een (ongewijzigd) premiebudget van 19,49% (dit is exclusief 6,13% voor de overgangspremie, waarvan de helft bestemd is voor de financiële versterking van het pensioenfonds) een opbouwpercentage hoort van 1,30%.

Sociale partners hebben eind november besloten om het opbouwpercentage voor 2015 vast te stellen op 1,45%. Ter financiering van het verschil tussen 1,45% en 1,30% hebben sociale partners eenmalig besloten een deel van de bijdrage voor de financiële versterking van het pensioenfonds hiervoor aan te wenden.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft naar aanleiding hiervan besloten om het opbouwpercentage voor 2015 ad 1,45% op te nemen in het pensioenreglement en de premie voor 2015 als volgt vast te stellen.

Pensioenpremie 2015

<i>Onderdeel</i>	<i>Heffingsgrondslag</i>	<i>Reglementair te heffen premie %</i>	<i>Werkgeversdeel</i>	<i>Werknemersdeel</i>
Premie voor opbouw ouderdoms- en partnerpensioen en risicodekkingen	Pensioengrondslag	21,74	14,49	7,25
Overgangspremie ³	Pensioengrondslag	3,88	2,21	1,67

2.2 Toekomst fonds

Het pensioenfonds staat een onzekere toekomst te wachten. Zoals ook in voorgaande jaren heeft in 2014 het bestuur opnieuw opgetrokken met de sociale partners in de bedrijfstak om de representativiteit voor de verplichtstelling van de pensioenregeling aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aan te tonen. De verplichtstelling is belangrijk voor de continuïteit van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft in maart 2014, als uitkomst van de herhaaltoets, een representativiteit van 52,3% gerapporteerd aan SZW. In april 2014 heeft de Staatssecretaris besloten dat de verplichtstelling in stand te laten vanwege de bijzondere omstandigheden in de bedrijfstak en het perspectief op verbetering van de representativiteit. Het bestuur is verheugd dat de bijzondere inspanningen die in het kader van de representativiteit zijn verricht op deze wijze tot een positief resultaat hebben geleid. Uiterlijk op 22 januari 2018 zal in het kader van de periodieke representativiteitstoets wederom beoordeeld worden of voor de verplichtstelling nog voldoende draagvlak bestaat.

³ Van de overgangspremie van 3,88% wordt 3,065% gebruikt voor reservering ter financiering van de voorwaardelijke aanspraken uit hoofde van de overgangsregeling. De overige 0,815% wordt in 2015 aangewend voor versterking van de financiële positie van het fonds.

Een nadere oriëntatie op de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds door het bestuur is nog gaande. Met het behoud van de verplichtstelling is de urgentie om op korte termijn te acteren minder aanwezig. Een zorgvuldig proces om vanuit de misse en visie het toekomstperspectief nader vorm te geven wordt naar verwachting medio 2015 afgerond. Het bestuur blijft thans focus geven aan de van de sociale partners ontvangen opdracht om de verplicht gestelde pensioenregeling uit te voeren. Daarbij richt het bestuur zich op transparantie, kostenbeheersing, begrijpelijke en correcte communicatie en een verbetering van de pensioenadministratie.

In 2015 richt het bestuur zich ook op de implementatie van het nFTK en de Wet pensioencommunicatie en op een nadere uitwerking van de Code pensioenfondsen. Verder heeft kostenbeheersing en verbetering van de kwaliteit van de pensioenadministratie bijzondere aandacht. In 2014 is gestart met een heroriëntatie op de contractuele relatie met de bestaande dienstverleners, in 2015 vindt het vervolg plaats.

2.3 Goed pensioenfondsbestuur

2.3.1 Portefeuillehoudersmodel

Met ingang van 2013 werkt het bestuur volgens een nieuw bestuursmodel. Een beschrijving is opgenomen in paragraaf 1.3.2.

2.3.2 Governance kwaliteitsverbetering bestuur pensioenfondsen

Wet versterking bestuur pensioenfondsen

De Wet versterking bestuur pensioenfondsen is een integrale herziening van de governance en medezeggenschap bij pensioenfondsen. De wet moet leiden tot verbetering van de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur. De wet is van kracht vanaf 9 augustus 2013. De bepalingen over het verantwoorden van beleggingsbeleid en over geschiktheid en tijdsbeslag waren meteen van kracht. Ook verwante wijzigingen traden in werking. Zo zijn in het Besluit FTK regels over het beloningsbeleid vastgelegd en in het Besluit uitvoering Pensioenwet regels over geschiktheid, betrouwbaarheid en tijdsbeslag.

Een deel van de wet is van kracht vanaf 1 juli 2014, toen de nieuwe bestuursmodellen zijn gaan gelden. Een pensioenfonds kan kiezen uit vijf bestuursmodellen. De paritaire modellen (model 1, 2 en 3) kennen een verantwoordingsorgaan (VO), waarin de deelnemers en pensioengerechtigden naar evenredigheid zijn vertegenwoordigd. Naar keuze kan de werkgever worden vertegenwoordigd. De onafhankelijke modellen (model 4 en 5) kennen een belanghebbendenorgaan (BO), waarin de drie geledingen zijn vertegenwoordigd.

Het intern toezicht wordt onder andere verstevigd doordat:

- bedrijfstakpensioenfondsen met een paritair of onafhankelijk bestuur een permanente raad van toezicht moeten instellen
- het intern toezichtorgaan extra taken krijgt, alsmede extra bevoegdheden als het om de raad van toezicht gaat.

Het bestuur heeft gekozen voor het aangepaste paritaire bestuursmodel. Sociale partners hebben aangegeven achter de keuze voor het paritaire model te staan. Ook de voormalige deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan hebben een positief advies gegeven voor de keuze voor het paritaire model. De sociale partners blijven in het nieuwe bestuursmodel een voordracht doen voor bestuursleden. Deze bestuursleden moeten voldoen aan de geschiktheidseisen die het bestuur stelt. Daarmee wordt gestreefd naar een kwalitatief goede sturing op het uitvoeren van de door de sociale partners overeengekomen pensioentoezegging, hetgeen in het belang is van de deelnemers en werkgevers. Indien kandidaten niet gevonden worden binnen de eigen geledingen dan is het binnen dit model mogelijk dat sociale partners externe deskundigen voordragen namens de werkgevers- of werknemersverenigingen. Het paritaire model kent een adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers door versterking van de positie van pensioengerechtigden. Het bestuur heeft besloten tot rechtstreekse verkiezing van een bestuurslid namens pensioengerechtigden. Sinds 1 juli 2014 bestaat het bestuur uit vier vertegenwoordigers namens de werkgevers, drie namens de werknemers en een namens de pensioengerechtigden.

De procedures rondom benoeming, ontslag en schorsing van bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten en de reglementen van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Deze reglementen zijn gepubliceerd op de website van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft vóór 1 april 2014 het totaalpakket van wijzigingen in de governance aan DNB voorgelegd. Dat wil zeggen, de voorgenomen wijzigingen in de statuten en alle meldingsformulieren behorende bij de voorgenomen benoemingen. DNB had hierover geen opmerkingen.

Code Pensioenfondsen

De Pensioenfederatie en de STAR ontwikkelden gezamenlijk een Code Pensioenfondsen in het kader van het wetsvoorstel Versterking bestuur pensioenfondsen. De Code komt in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur uit 2005. Op 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen in werking getreden als document van zelfregulering van de sector. De Code gaat in op het besturen van een pensioenfonds, het intern toezicht daarop en over het afleggen van verantwoording over wat het pensioenfonds doet, wat een pensioenfonds gepland en gerealiseerd heeft. Per 1 juli 2014 is de Code ook wettelijk verankerd in de Pensioenwet. De Code is gebaseerd op het 'pas toe, of leg uit'-beginsel. Het volledig volgen van alle normen uit de Code is dus niet verplicht. Wel wordt ieder pensioenfonds geacht aan te kunnen geven waarom ze bepaalde afwijkende keuzes hebben gemaakt.

Het bestuur van het pensioenfonds committeert zich aan de Code Pensioenfondsen. Voor een groot deel voldeed het pensioenfonds reeds aan de principes bij de invoering per 1 januari 2014. Voor principes waaraan nog niet werd voldaan heeft het bestuur in het verslagjaar de benodigde acties geformuleerd. In bepaalde gevallen wijkt het pensioenfonds op het moment van vaststellen van dit verslag nog af van normen uit de Code. Hieronder treft u hiervan per norm een korte toelichting aan.

Norm	Taak en werkwijze bestuur, Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht	Beleid wijkt nog af op de volgende onderdelen:
3	Het bestuur stelt een missie, visie en strategie op. Ook zorgt het voor een heldere en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt zo nodig bij.	De missie, visie en strategie zijn nog niet schriftelijk vastgelegd door het bestuur. Volgens planning wordt hier medio 2015 nader vorm aan gegeven.
4	Het bestuur zorgt voor een noodprocedure om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.	Volgens planning wordt de noodprocedure in 2015 toegevoegd aan het financieel crisisplan.
18	Het bestuur beschrijft in het jaarverslag helder en duidelijk de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Ook beschrijft het bestuur hierin of en in hoeverre het pensioenfonds de gestelde doelen heeft bereikt.	De missie, visie en strategie zijn nog niet schriftelijk vastgelegd door het bestuur. Volgens planning wordt hier medio 2015 nader vorm aan gegeven.
26	Het bestuur meet hoe effectief de ingezette communicatiemiddelen zijn. Dit doet het periodiek, maar ten minste elke drie jaar.	Dit wordt onderdeel van het nieuwe te formuleren meerjarencommunicatiebeleidsplan in 2015.

39	Het bestuur bevordert dat de dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. Met een klokkenluidersregeling kunnen degenen die financieel afhankelijk zijn van de dienstverlener, zonder gevaar voor hun positie rapporteren over onregelmatigheden binnen de onderneming. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, van operationele en van financiële aard.	In 2015 worden de geldende klokkenluidersregelingen bij alle uitbestedingspartijen opgevraagd.
67	In het bestuur en het verantwoordingsorgaan zitten ten minste één man en één vrouw	In het bestuur en verantwoordingsorgaan zitten geen vrouwen. Een van de twee aspirant bestuursleden is vrouw. Bij nieuwe benoemingen wordt hiermee zoveel mogelijk rekening gehouden.
68	In het bestuur en het verantwoordingsorgaan zitten ten minste één lid boven en één lid onder 40 jaar	In het bestuur en verantwoordingsorgaan zitten geen leden die jonger zijn dan 40 jaar. Bij nieuwe benoemingen wordt hiermee zoveel mogelijk rekening gehouden.

2.3.3 Geschiktheid bestuursleden

Een pensioenfondsbestuurder moet vanaf de eerste dag geschikt zijn. Het bestuur wil de geschiktheid en daarmee de deskundigheid binnen het bestuur waarborgen en hanteert voor de werving en selectie van nieuwe bestuursleden en voor de periodieke beoordeling van bestuursleden een functieprofiel. Dit functieprofiel is in het Beleidsdocument Geschiktheid van het pensioenfonds nader uitgewerkt.

Nieuwe bestuursleden worden getoetst aan het functieprofiel dat door het bestuur is vastgesteld. Als het bestuur van mening is dat de voorgedragen persoon niet voldoet aan het functieprofiel, treedt betrokkene niet in functie en zal het bestuur de voordragende partij vragen een nieuwe persoon voor te dragen. Het bestuur geeft aan op basis van welke overwegingen een voorgedragen persoon al dan niet tot bestuurslid wordt benoemd. Alvorens het nieuwe bestuurslid conform de statuten wordt benoemd, dient deze getoetst te worden door DNB. DNB houdt bij toetsing op geschiktheid voorafgaand aan het aantreden van een bestuurslid rekening met de functie van de beleidsbepaler en de omvang, complexiteit en het risicoprofiel van het pensioenfonds. Daarnaast wordt er tevens rekening gehouden met samenstelling en het functioneren van het bestuur als geheel. Nadat DNB akkoord is met de betreffende kandidaat, zal het bestuur overgaan tot benoeming. De overwegingen tot benoeming worden zorgvuldig vastgelegd.

Geschiktheidsbevordering

Het bestuur heeft een opleidingsplan. In dit plan formuleert het bestuur op welke wijze het de geschiktheid wil bevorderen en op peil houden. In 2014 is aan de hand van een externe toets het deskundigheidsniveau 2 opnieuw vastgesteld. Daarnaast is het bestuur in het verslagjaar in de vorm van heisessies dieper ingegaan op risicomanagement, risico van belangenverstremming, de aangepaste governancestructuur van het pensioenfonds, het nFTK, de ALM-studie en het beleggingsplan 2015. Ook hebben de individuele bestuursleden diverse relevante seminars bezocht. In 2015 vindt een competentiemeting plaats door een externe partij.

2.3.4 Diversiteit

Het bestuur van het pensioenfonds heeft op 30 april 2015 diversiteitsbeleid vastgesteld. De eerste prioriteit bij de samenstelling van de organen van het pensioenfonds is de geschiktheid van personen. Kennis, vaardigheden en professioneel gedrag zijn hierbij leidend. De geschiktheidseis komt tot uitdrukking in de toepasselijke profielschetsen. Daarnaast is het bestuur van mening

dat het functioneren van de fondsorganen beter wordt door het inzetten van diverse vaardigheden en zienswijzen. Dit kan worden aangeduid met complementariteit en diversiteit.

Diversiteitsdoelstellingen

De samenstelling van de organen van het pensioenfonds moet een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de samenstelling van het deelnemersbestand van het pensioenfonds voor wat betreft leeftijd en geslacht. Concreet betekent dit dat het bestuur ernaar streeft dat er ten minste één vrouw en ten minste één 40-minnner zitting heeft in:

- a. het bestuur;
- b. het verantwoordingsorgaan; en
- c. de raad van toezicht.

Bestuur

Voor wat betreft het bestuur voldoet het pensioenfonds niet aan de diversiteitsdoelstellingen. Bij vervulling van een vacature wordt actief gezocht naar kandidaten die passen in de diversiteitsdoelstellingen. Hiertoe zal het bestuur onder meer bij het opstellen van een profielschets voor een vacature in het bestuur rekening houden met het diversiteitsbeleid. Kennis, vaardigheden en professioneel gedrag blijven echter leidend.

Het bestuur heeft begin 2015 de twee vacatures van aspirant-bestuurslid actief onder de aandacht gebracht van de werkgevers- en werknemersverenigingen in de binnenvaartsector. De aspirant-bestuursleden zijn geen medebeleidsbepaler, maar bereiden zich voor op een mogelijke rol als bestuurslid. Eén vacature is inmiddels ingevuld: door een vrouw.

Verantwoordingsorgaan

Voor wat betreft het verantwoordingsorgaan voldoet het pensioenfonds niet aan de diversiteitsdoelstellingen. De werkgevers- en werknemersverenigingen in de binnenvaartsector zijn (naar aanleiding van een statutenwijziging van het pensioenfonds) sinds 30 maart 2015 verantwoordelijk voor de benoeming van de (nieuwe) leden van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur brengt hun in de eerste helft van 2015 op de hoogte van de diversiteitsdoelstellingen van het pensioenfonds. Aan hen zal het bestuur vragen om bij de vervulling van een vacature actief te zoeken naar kandidaten die passen in de diversiteitsdoelstellingen.

Raad van toezicht

Voor wat betreft de raad van toezicht voldoet het pensioenfonds aan de diversiteitsdoelstellingen: een van de drie leden is vrouw.

Verantwoording

Hel bestuur beoordeelt jaarlijks in hoeverre de gestelde diversiteitsdoelstellingen zijn gehaald en legt hierover verantwoording af in het jaarverslag, voor het eerst over het jaar 2014. Driejaarlijks evalueert het bestuur het diversiteitsbeleid.

2.3.5 Bestuurskostenvergoeding

Het bestuur heeft een beloningsbeleid vastgesteld. Onderdeel daarvan is een regeling voor de beloning van bestuursleden.

Het bestuur stelt eisen aan de geschiktheid van bestuursleden. Het is voor de deelnemers en overige betrokkenen van belang dat het bestuur als eindverantwoordelijke van een financiële instelling, professioneel opereert. Daar hoort ook een adequate vergoeding voor bestuursleden tegenover te staan. De vergoeding aan bestuursleden is in beginsel gebaseerd op de (arbeids)tijdsbesteding en – indien aan de orde – ter vergoeding van de inkomsten die de werkgever van het bestuurslid derft voor beschikbaarstelling. Daarbij dient uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met het feit dat het pensioenfonds een stichting is zonder winstoogmerk. Deze ideële context impliceert dat het bestuur naast arbeidstijd een investering van 'eigen tijd' door de bestuursleden als niet ongebruikelijk acht.

Bestuursvergoeding 2014

Ieder bestuurslid ontvangt een vaste vergoeding per jaar. De vergoeding wordt gebaseerd op de tijdsbesteding van een bestuurslid, waarbij de volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Er wordt uitgegaan van de kwalificatie 'klein pensioenfonds' van de Pensioenfederatie waarbij de totale werkgeverslasten op fulltime jaarbasis voor een bestuurslid in dienst van een vakorganisatie EUR 100.000 bedragen.

- De gemiddelde tijdsbesteding van een bestuurslid is 1 dag per week.

Eind 2014 heeft het bestuur de vergoedingsregeling geëvalueerd. Het bestuur heeft besloten om het beloningsbeleid per 1 januari 2015 te wijzigen: de onkostenvergoedingen voor het bestuur (EUR 12,00 per vergadering) is afgeschaft en de indexatiesystematiek is veranderd. Het verantwoordingsorgaan heeft hierover een positief advies gegeven en de raad van toezicht heeft goedkeuring verleend aan het bestuur op 19 mei 2015.

Medio 2015 vindt een volgende evaluatie van de vergoedingsregeling plaats, waarbij zal worden gekeken naar de bestede uren. Eerst zal worden gekeken naar de verdeling van taken c.q. aandachtsgebieden tussen de vier portefeuilles binnen het bestuur.

2.3.6 Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Raad van toezicht

Vanaf 1 juli 2014 wordt het intern toezicht uitgevoerd door een permanente raad van toezicht, die bestaat uit dezelfde leden als van de visitatiecommissie die het intern toezicht in de voorgaande jaren verzorgde. DNB heeft hen getoetst op geschiktheid en heeft op 2 juni 2014 ingestemd met hun voorgenomen benoeming door het bestuur.

De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag (zie hoofdstuk 4).

Verantwoordingsorgaan

Het pensioenfonds heeft een verantwoordingsorgaan (zie ook paragraaf 1.3.5). Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, het door het bestuur uitgevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één keer per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel en de reactie van het bestuur daarop worden gepubliceerd in het jaarverslag.

In hoofdstuk 3 zijn het oordeel en verslag van het verantwoordingsorgaan over 2014 opgenomen. Tevens is in dat hoofdstuk de reactie van het bestuur opgenomen.

2.3.7 Naleving van de gedragscode

Het pensioenfonds heeft een integriteitsbeleid, dat het bestuur in het verslagjaar heeft vastgelegd in een beleidsdocument. Verder is er een gedragscode. De gedragscode is in 2015 aangepast naar aanleiding van de oprichting van het nieuwe verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. De gedragscode moet worden nageleefd door de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de medewerkers van het bestuursbureau. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten tussen het pensioenfonds en betrokkenen te voorkomen. Daarnaast regelt de gedragscode hoe moet worden omgegaan met vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle verbonden personen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en wat niet is geoorloofd. Elke verbonden persoon verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven. Het Nederlandse Compliance Instituut (NCI) fungeert als externe compliance officer. Vanuit die functie is het NCI verantwoordelijk voor de uitoefening van het toezicht op de naleving van de gedragscode. De compliance officer beoordeelt de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen jaarlijks een vragenlijst te verstrekken en te rapporteren over de naleving. De rapportage inzake naleving van de gedragscode over 2014 is in april 2015 door het bestuur besproken. De compliance officer heeft geen overtredingen van de gedragscode geconstateerd.

2.3.8 Incidenten- en klokkenluidersregeling

Incidenten kunnen een gevaar vormen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een incidentenregeling vastgesteld. De incidentenregeling geeft aan welke stappen worden gevolgd als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een incident binnen het pensioenfonds. Het doel van de regeling is het voorkomen van schade aan de beheerste en integere bedrijfsvoering en goede naam van het pensioenfonds, alsmede het beperken van mogelijke gevolgschade. De regeling geeft aan hoe verbonden personen van het pensioenfonds incidenten kunnen melden en

hoe met een melding zal worden omgegaan. De regeling bevat waarborgen voor de bescherming van de verbonden persoon die te goeder trouw melding maakt van een incident (klokkenluidersregeling).

2.3.9 Zelfevaluatie

De bestuursleden hebben zichzelf in het verslagjaar aan de hand van een ingevulde vragenlijst geëvalueerd. Een externe en onafhankelijke consultant heeft het proces van de evaluatie begeleid. Het functioneren van het bestuur en de bestuursleden is over de volle breedte aan de orde geweest. Tijdens aparte sessies op 25 november 2014 en 3 maart 2015 is het bestuur per onderdeel ingegaan op de bevindingen vanuit de ingevulde vragenlijsten en zijn de te nemen acties benoemd. De acties vanuit de evaluatie in 2014 zijn opgenomen in de actielijst van het bestuur, waarbij actiehouders zijn benoemd. De actielijst zal worden gebruikt als uitgangspunt bij de volgende, jaarlijkse zelfevaluatie.

2.3.10 Uitbestedingsbeleid

Het bestuur van het pensioenfonds heeft activiteiten uitbesteed aan externe partijen. Deze partijen kunnen activiteiten beter en/of tegen lagere kosten uitvoeren dan het pensioenfonds zelf. Ook in het kader van functiescheiding kan het gewenst zijn activiteiten uit te besteden. Doelstelling bij het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van de kwaliteit van de dienstverlening door de uitbestedingspartners en het waarborgen dat het pensioenfonds 'in control' is ten aanzien van de uitbestede activiteiten. Het bestuur blijft te allen tijde eindverantwoordelijk voor de activiteiten van het pensioenfonds en houdt dan ook toezicht op externe partijen. Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsbeleid, dat het bestuur heeft vastgelegd in een beleidsdocument. Daarin beschrijft het bestuur onder meer het doel en de reikwijdte van het uitbestedingsbeleid, de uitgangspunten die worden gehanteerd in geval van uitbesteding, de criteria voor de selectie van een uitbestedingsrelatie en de waarborgen en normen voor de kwaliteit van uitbestede werkzaamheden. Op het moment van schrijven van dit verslag is het bestuur bezig met een herziening van het beleidsdocument.

2.3.11 Klachtenprocedure

Het bestuur van het pensioenfonds zorgt voor een adequate interne klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is via de website van het pensioenfonds. In het verslagjaar is geen sprake geweest klachten die het formele traject zijn ingegaan en evenmin van veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.

2.3.12 Overig

Het bestuur streeft ernaar om sneller deelnemersmutaties van werkgevers te ontvangen. Deze gegevens zijn nodig om de pensioenaanspraken van deelnemers juist te administreren en om hen daarover goed en binnen de wettelijk geldende termijn te kunnen informeren. Ook zijn de gegevens nodig om de juiste eindafrekening van de pensioenpremie aan werkgevers te kunnen doen toekomen en om een juiste financiële verantwoording te kunnen afleggen aan de belanghebbenden van het pensioenfonds. Derhalve zijn in het uitvoeringsreglement de bepalingen omtrent gegevensaanlevering en de consequenties indien hier niet aan voldaan wordt door werkgevers, nader geëxpliciteerd. Het bestuur informeert werkgevers hier uitgebreid over in 2015.

Verder is in het kader van de verplichtstelling een onderzoek gedaan naar werkgevers die nog niet aangesloten waren. Dit heeft geleid tot een aantal nieuwe aansluitingen. Daarnaast is er samen met Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij onderzoek gedaan naar de werkingssfeer van beide verplichtstellingen. Dit heeft ertoe geleid dat enkele werkgevers de aansluiting bij het pensioenfonds hebben beëindigd en dat de betreffende werknemers hun pensioenopbouw voortzetten bij Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij.

Tevens heeft het bestuur in het kader van de risico's die er zijn door wetgeving omtrent 'geen premie wel recht' onderzoek gedaan naar het opsporen van werkgevers die nog niet bekend waren maar mogelijk wel onder de verplichtstelling vallen. Dit heeft geleid tot de aansluiting van nieuwe werkgevers. Met de pensioenadministrateur heeft het bestuur afspraken gemaakt om aan de hand van de opgedane ervaringen de werkzaamheden ten behoeve van de handhaving van de verplichtstelling in de werkprocessen te incorporeren.

In het pensioenreglement is opgenomen dat kleine pensioenen kunnen worden afgekocht. Voor deelnemingen die zijn geëindigd vóór 1 januari 2007 geldt dat een pensioenfonds ook mag besluiten tot afkoop, maar de gewezen deelnemer kan hiertegen bezwaar maken. Het fonds conformeert zich bij afkoop van kleine pensioenen aan het wettelijk minimumbedrag als bedoeld in artikel 66 van de Pensioenwet. In 2014 bedroeg het minimumbedrag € 458,06 op jaarbasis. Indien en zolang de dekkingsgraad lager is dan 100%, is het een pensioenfonds niet toegestaan kleine pensioenen af te kopen. Om die reden heeft het pensioenfonds in de afgelopen jaren nauwelijks kleine pensioenen afgekocht. In het verslagjaar heeft het pensioenfonds een inhaalslag gemaakt en heeft 2.488 gewezen deelnemers (voor het ouderdomspensioen) en 506 ex-partners (voor het bijzonder partnerpensioen) een aanbiedingsbrief gestuurd met daarin het verzoek om aan te geven of zij hun kleine pensioen wilden afkopen: 1.207 gewezen deelnemers en 294 ex-partners hebben van dit aanbod gebruik gemaakt.

UWV heeft sinds 2013 een nieuwe werkwijze met betrekking tot de gegevensaanlevering van arbeidsongeschikte deelnemers. Het bestuur heeft de gegevens in de pensioenadministratie laten vergelijken met het nieuwe UWV-bestand. Uit deze vergelijking kwam een beperkt aantal verschillen naar voren die in 2015 worden gecorrigeerd.

2.4 Communicatie

Het bestuur heeft een meerjarenbeleidsplan opgesteld. Het bestuur stelt daarnaast ieder jaar een communicatiejaarplan op met de daarbij behorende acties. Het pensioenfonds heeft in 2014 de aangesloten werkgevers, de deelnemers en de pensioengerechtigden schriftelijk geïnformeerd over algemene zaken betreffende het pensioenfonds. Het ging hierbij onder meer over de financiële positie van het pensioenfonds, de ontwikkelingen binnen de pensioenregeling, reglementswijzigingen, de premievaststelling en de toeslagverlening en de representativiteit van het pensioenfonds.

Communicatiemiddelen

In 2014 zijn drie digitale nieuwsbrieven verstuurd naar werkgevers en administratiekantoren en drie gedrukte pensioenflitsen naar deelnemers, hun werkgevers en naar pensioengerechtigden. Aan het eind van het jaar is een brief verzonden naar deelnemers en hun werkgevers over de pensioenregeling in 2015.

De lezer wordt voor meer informatie van de papieren communicatie-uitingen naar de website doorverwezen. Dit verhoogt de bekendheid van de website. Op de website is meer diepgaande informatie over het pensioenfonds en de pensioenregeling te vinden. Het totaal aantal bezoekers aan de website is in 2014 iets gedaald, van 7.013 in 2013 naar 6.681 in 2014. Het aantal bezoeken is gestegen, van 9.442 naar 10.831. Een bezoeker kan in een bepaalde periode meerdere bezoeken aan de website brengen. Per kwartaal komt gemiddeld 12% van de bezoekers een of meerdere keren terug.

Het pensioenfonds is in 2014 gestart met een proces om met meer regelmaat nieuws op de website te plaatsen. De teksten op de site worden regelmatig geactualiseerd en verbeterd. De pagina's voor deelnemers zijn actiegerichter gemaakt en naar aanleiding van de uitkomsten van het risicobereidheidsonderzoek in oktober 2013 is de informatie over het beleggingsbeleid en de financiële situatie van het pensioenfonds vernieuwd.

Wettelijk verplichte informatie

De Pensioenwet bevat uitgebreide informatieverplichtingen voor pensioenuitvoerders. Uit deze verplichtingen volgt dat het pensioenfonds onder meer op de volgende momenten verplichte informatie ten aanzien van de pensioensituatie moet verstrekken:

- aan deelnemers: bij aanvang deelneming en jaarlijks door middel van een uniform pensioenoverzicht (UPO);
- aan gewezen deelnemers: bij beëindiging van de deelneming en periodiek (om de vijf jaar). De actuele pensioenaanspraken worden vermeld op het digitaal pensioenoverzicht (www.mijnpensioenoverzicht.nl);
- aan ex-partners: bij scheiding en periodiek (om de vijf jaar);
- aan pensioengerechtigden; bij pensioeningang en periodiek (jaarlijks);
- startbrief bij aanvang van deelname.

De informatieverplichtingen van het pensioenfonds zijn in het pensioenreglement opgenomen, zodat betrokkenen uit dit reglement kunnen opmaken op welke momenten er bepaalde informatie aan hen moet worden verstrekt.

Wetsvoorstel pensioencommunicatie

Dit voorstel wijzigt de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Met het voorstel wordt beoogd de informatieverstrekking over pensioenen te verbeteren. Het doel van pensioencommunicatie is dat de pensioendeelnemer weet hoeveel pensioen hij kan verwachten, kan nagaan of dat voldoende is en zich bewust is van de risico's van de pensioenvoorziening. Daarnaast moet pensioencommunicatie de deelnemer laten zien welke keuzemogelijkheden hij heeft. Het bieden van handelingsperspectief is een essentieel element bij het bereiken van de pensioendeelnemer. De deelnemer neemt informatie eerder op als hij weet wat hij ermee kan doen.

Met dit voorstel wordt het perspectief van de deelnemer centraal gesteld. Meer dan nu het geval is wordt aangesloten bij de informatiebehoefte en de kenmerken van de deelnemer, bijvoorbeeld door ander taalgebruik. Zo wordt de kans groter dat de informatie hem daadwerkelijk bereikt. Het voorstel strekt ertoe de eisen die gesteld worden aan pensioenuitvoerders ten aanzien van de communicatie met (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden zodanig aan te passen, dat pensioenuitvoerders met deze communicatie aansluiten bij de behoeften van de deelnemer en bevorderen dat de communicatiedoelen worden bereikt.

Pensioenfondsen moeten nu op basis van de wet al informatie over hun pensioen delen met hun deelnemers. Ze doen dat onder meer door elk jaar een UPO op te sturen. Het UPO wordt overzichtelijker: dat mag nog alleen de resultaten laten zien van het afgelopen jaar. Op de website pensioenregister.nl kunnen mensen een totaaloverzicht krijgen. Pensioenfondsen moeten daar een totaaloverzicht bieden van alle opgebouwde rechten, maar ook helder inzicht geven in de koopkrachteffecten en de risico's. Daarvoor moeten ze drie scenario's gebruiken: een optimistisch scenario, een verwacht scenario en een pessimistisch scenario. Ook moeten pensioenfondsen het verwachte pensioen terugrekenen naar het prijspeil van nu, om inzichtelijk te maken wat het pensioen daadwerkelijk waard is.

Het voorstel is op 5 maart 2015 met algemene stemmen aangenomen door de Tweede Kamer. De Eerste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 28 april 2015 het eindverslag uitgebracht. De plenaire afhandeling van het wetsvoorstel als hamerstuk vond plaats op 19 mei 2015.

Het pensioenfonds neemt de nodige maatregelen om tijdig aan de nieuwe communicatiewetgeving te voldoen.

2.5 Toezichthouders AFM en DNB

Geen boetes en dwangsommen

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. DNB en AFM hebben geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven. Er is geen bewindvoerder aangesteld. Het pensioenfonds had geen toestemming van de toezichthouder nodig bij het gebruik van de normale bevoegdheden. Wel heeft het pensioenfonds begin 2015 melding gedaan aan de AFM over te laat verzonden start- en stopbrieven in 2014. De reden van de te verlate verzending is tweeledig:

- De pensioenadministrateur heeft de termijn om start- en stopbrieven te verzenden overschreden.
- De werkgevers hebben te laat of onvolledige mutaties aangeleverd, waardoor het voor de pensioenadministrateur niet mogelijk was de tijdige verzending te doen.

Met de pensioenadministrateur zijn afspraken gemaakt om overschrijding van wettelijke termijnen voor verzending van start- en stopbrieven te voorkomen. Tevens is door het pensioenfonds beleid geformuleerd dat ertoe moet leiden dat werkgevers eerder in- en uitdienstmutaties aanleveren.

Onderzoek AFM

De AFM heeft bij meerdere pensioenfondsen, waaronder het pensioenfonds, onderzoek gedaan naar de manier waarop pensioendeelnemers worden geïnformeerd door hun pensioenfonds in de aanloop naar hun pensionering. De AFM heeft de informatievoorziening beoordeeld op juistheid, duidelijkheid/begrijpelijkheid, tijdigheid en volledigheid. De AFM wil pensioenfondsen met de uitkomsten van het onderzoek handvatten bieden voor het verder verbeteren van hun uitkeringsinformatie.

Het pensioenfonds heeft met de pensioenadministrateur afspraken gemaakt om de uitkeringsinformatie te verbeteren.

Onderzoek DNB

DNB heeft een themaonderzoek uitgevoerd naar de beheersing van het risico op belangenverstremgeling. Doel van het themaonderzoek was om een beter beeld te krijgen van de mate van beheersing van de risico's die zich kunnen voordoen op het gebied van belangenverstremgeling aan de hand waarvan DNB meer handvatten heeft om good practices te formuleren voor de sector.

DNB heeft bij het pensioenfonds enkele verbeterpunten gesignaleerd. DNB heeft het pensioenfonds gevraagd om een risicoanalyse op het gebied van belangenverstremgeling op te stellen en toe te sturen. Het format hiervoor is vrij, waarbij DNB wel verwacht dat het pensioenfonds inzage geeft in het proces van de totstandkoming van de risicoanalyse en de belangrijkste uitkomsten. De uiterlijke termijn voor inlevering is 1 augustus 2015.

Het in 2012 door DNB gestarte themaonderzoek Uitbesteding Vermogensbeheer is in maart 2014 afgerond. DNB heeft een aantal kleine aandachtspunten benoemd over de belegging in global credits. Hier is door het pensioenfonds gevolg aan gegeven. Er waren verder geen bevindingen.

2.6 Externe ontwikkelingen

2.6.1 Fiscale ruimte (verder) beperkt

Op 1 januari 2014 gingen de maximale opbouwpercentages met 0,1% omlaag. Voor middelloon gold vanaf die datum een fiscaal maximaal opbouwpercentage van 2,15% en voor eindloon 1,9%. De opbouwpercentages gingen met ingang van 1 januari 2015 nog verder omlaag. Vanaf 2015 wordt het fiscaal maximale opbouwpercentage 1,875% voor middelloonregelingen en 1,657% voor eindloonregelingen. De bovengrens tot waar pensioenopbouw fiscaal ondersteund wordt is EUR 100.000,00. Sociale partners in de bedrijfstak Rijn- en Binnenvaart hebben besloten om deze bovengrens vanaf 1 januari 2015 te hanteren in de pensioenregeling.

2.6.2 Verhoging AOW-leeftijd

De AOW-leeftijd gaat in stappen omhoog naar 67 jaar. Dit is al in wetgeving vastgelegd. Een versnelling van de verhoging van de AOW-leeftijd tot 67 jaar in 2021 is de gecombineerde uitkomst van afspraken uit het Herfstakkoord en het Regeerakkoord van oktober 2012. Eerder was besloten dat de AOW-leeftijd in 2023 67 jaar zou zijn. In november 2014 is het wetsvoorstel voor versnelde verhoging van de AOW-leeftijd bij de Tweede Kamer uiteindelijk ingediend, maar er is nog niet over gestemd.

Sociale partners in de bedrijfstak rijn- en binnenvaart besloten al eind 2012 om de pensioenregeling vanaf 1 januari 2013 te wijzigen. Hierdoor is de reguliere ingangsdatum voor de pensioenuitkering de eerste dag van de maand waarop de deelnemer 67 jaar geworden. Door de pensioeningangsdatum te vervroegen kan een deelnemer zijn pensioen laten aansluiten op zijn AOW-ingangsdatum.

2.6.3 BTW-koepelvrijstelling vervalt

Met ingang van 1 januari 2015 is de BTW-koepelvrijstelling vervallen. Dit betekent dat over de diensten van de pensioenadministrateur BTW in rekening wordt gebracht. Hierdoor worden de pensioenuitvoeringskosten hoger. Het bestuur stelt zich op het standpunt dat het pensioenfonds een 'collectief bijeengebracht vermogen' is. Bij de Inspecteur van de Belastingdienst is het verzoek ingediend om daarom vrijgesteld te worden van BTW.

2.7 Pensioenparagraaf

2.7.1 Kenmerken van de pensioenregeling

In deze paragraaf is een beknopte omschrijving van de pensioenregeling opgenomen. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

Verplichtstelling

Deelname aan de pensioenregeling is verplicht voor alle werknemers, die krachtens een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in loondienst zijn van een werkgever en die krachtens dit dienstverband:

- a) werkzaam zijn op vaartuigen, die gebruikt worden ten behoeve van de nationale en/of internationale binnenscheepvaart (met uitzondering van de zogenaamde opstapper), dan wel
- b) belast zijn met werkzaamheden van laden en lossen en van onderhoud en reparatie van de vaartuigen van de werkgever mits op hem Nederlandse loon- en arbeidsvoorwaarden van toepassing zijn of worden toegepast;

De verplichting om in het pensioenfonds deel te nemen begint op de eerste dag van de maand, waarin de 21-jarige leeftijd wordt bereikt.

Pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling worden hieronder weergegeven.

Ouderdomspensioen

Het ouderdomspensioen is gebaseerd op een loonafhankelijke opbouwregeling (middelloonregeling). De regeling staat toe om binnen bepaalde grenzen zelf het tijdstip van uittreden te bepalen. De basis van de opbouwregeling is de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris inclusief alle vaste en variabele loonbestanddelen minus de franchise. De franchise voor 2015 is vastgesteld op EUR 18.064,00. In 2014 was de franchise EUR 17.929,00.

Het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen in 2015 bedraagt 1,45%. In 2014 was het opbouwpercentage 1,57%.

Sinds 1 januari 2013 wordt pensioen opgebouwd tot 67 jaar. Het pensioengevend loon is sinds 1 januari 2015 gemaximeerd op EUR 100.000,00.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen is gebaseerd op opbouwbasis. Gedurende het actieve dienstverband is een partnerpensioen verzekerd van 70% van het bereikbare ouderdomspensioen, waarbij in geval van overlijden in 2012, 2013, 2014 of 2015 uitgangspunt is, dat het niveau van eind 2011 (toen nog het hogere opbouwpercentage van 1,842% gold) van toepassing is voor deelnemers. Het is mogelijk het opgebouwde partnerpensioen in te ruilen voor extra ouderdomspensioen. Deze herschikking of uitruil is mogelijk bij beëindiging van het dienstverband of bij pensionering. Er is sprake geweest van een periode waarin het partnerpensioen op risicobasis was verzekerd. Hierdoor kan het partnerpensioen lager zijn dan 70% van het ouderdomspensioen. De hoogte van het uiteindelijke partnerpensioen hangt dan af van de historie van de opbouw van het partnerpensioen en de gemaakte keuzes op de pensioeningangsdatum en uitdiensttreding voor uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen.

Partnerpensioen wordt toegekend vanaf de eerste dag van de maand van overlijden van de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde en wordt uitgekeerd tot het einde van de maand van overlijden van de partner.

Wezenpensioen

Als een (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde overlijdt, bestaat er voor de kinderen recht op wezenpensioen. Als de overledene vóór het overlijden een premiebetalende werknemer was, ontvangt het kind 14% van het ouderdomspensioen, waarbij in geval van overlijden in 2012, 2013, 2014 of 2015 uitgangspunt is, dat het niveau van eind 2011 (toen nog het hogere opbouwpercentage van 1,842% gold) van toepassing is voor deelnemers. Het wezenpensioen wordt toegekend vanaf de eerste dag van de maand van overlijden van de deelnemer tot einde van de maand waarin de 18^e (voor studerende kinderen de 27^e) verjaardag van het kind valt. Het wezenpensioen eindigt voorts op de laatste dag van de maand, waarin het kind overlijdt.

Overgangsregeling 2007 – voorwaardelijk pensioen

Op basis van het Sociaal Akkoord van 2004 heeft het pensioenfonds een voorwaardelijke toezegging gedaan, waarbij de toekenning en financiering plaatsvinden tot 1 januari 2021. De overgangsregeling 2007, waarin deze voorwaardelijke toezegging is vastgesteld, is opgenomen in het pensioenreglement.

Door sociale partners in de bedrijfstak Rijn- en Binnenvaart is in 2008 en 2009 overleg gevoerd over wijziging van de overgangsregeling. De gewijzigde regeling werd in 2009 met terugwerkende kracht tot 1 juli 2008 ingesteld. In 2013 zijn de reeds bestaande afspraken over de uitvoering door het pensioenfonds van de overgangsregeling 2007 vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst tussen sociale partners en het pensioenfonds. Daarin zijn tevens bepalingen opgenomen om te waarborgen dat het pensioenvermogen niet wordt vermengd met de voor deze regeling bestemde financiële middelen.

De overgangsregeling 2007 voorziet in een voorwaardelijke extra toekenning van ouderdomspensioen en 70% partnerpensioen. Deze voorwaardelijke toekenning van ouderdomspensioen bedraagt maximaal 23% van de opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen (bij pensioenleeftijd 67 jaar) per 1 januari 2007. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, zijn vastgelegd in het pensioenreglement. De belangrijkste voorwaarden zijn:

- deelnemer zijn op 31 december 2006 en 1 januari 2007 én
- onafgebroken deelnemer blijven tot 1 januari 2021 of, als de werknemer eerder met pensioen gaat, deelnemer blijven tot de pensioeningangsdatum.

Indien de deelnemer overlijdt vóór 1 januari 2021 wordt het partnerpensioen uit de overgangsregeling onvoorwaardelijk aan de partner toegekend op het moment van overlijden. Deze voorwaardelijke toekenning van ouderdomspensioen op basis van een pensioenleeftijd 65 jaar is per 1 januari 2013 collectief omgezet naar de nieuwe pensioenleeftijd van 67 jaar. Als de deelnemer het ouderdomspensioen eerder laat ingaan, dan wordt het actuariael herrekend tot die eerdere ingangsdatum.

Pensioenpremie 2014

<i>Onderdeel</i>	<i>Heffingsgrondslag</i>	<i>Reglementair te heffen premie %</i>	<i>Werkgeversdeel</i>	<i>Werknemersdeel</i>
Premie voor opbouw ouderdoms- en partnerpensioen en risicodekkingen	Pensioengrondslag	19,49	12,99	6,50
Overgangspremie ⁴	Pensioengrondslag	6,13	3,71	2,42

Garantieregeling 2002

In de jaren 2002 tot 2007 kende de pensioenregeling een pensioenleeftijd van 63 jaar. Bij het verlagen van de pensioenleeftijd van 65 naar 63 jaar in 2002 is de garantieregeling 2002 ingevoerd die ervoor zorgde dat de deelnemer onder bepaalde voorwaarden aanspraak bleef houden op het op 31 december 2001 te bereiken ouderdoms- en partnerpensioen. De regeling beoogde met name het missen van de twee jaar pensioenopbouw tussen 63 tot 65 jaar te compenseren, voor het ouderdomspensioen en het partnerpensioen.

Ouderdomspensioen

De pensioenleeftijd is vanaf 2007 van 63 naar 65 jaar gebracht. Vanaf 2007 vond er derhalve in de pensioenregeling weer pensioenopbouw plaats tot 65 jaar. Hierdoor werd de garantieregeling 2002 voor het ouderdomspensioen overbodig; dit deel van de garantieregeling 2002 is daarom vanaf 2007 beëindigd. Het door de deelnemer opgebouwde ouderdomspensioen in de garantieregeling 2002 tussen 1 januari 2002 en 31 december 2006 blijft gehandhaafd. De belangrijkste voorwaarde voor het ouderdomspensioen vanuit de garantieregeling 2002 is dat de werknemer op 31 december 2001 en op 1 januari 2002 deelnemer was in het pensioenfonds.

Partnerpensioen

De garantieregeling 2002 voorzag eveneens in een garantie van het op 31 december 2001 te bereiken partnerpensioen bij overlijden vóór de 65-jarige leeftijd. Dit deel van de garantieregeling 2002 is van kracht gebleven, omdat hieruit nog steeds toekenning van partnerpensioen kan voortvloeien. Dit is het geval als het partnerpensioen in de huidige pensioenregeling lager zou uitvallen dan het op 31 december 2001 te bereiken partnerpensioen (zijnde 80% van het toen geldende ouderdomspensioen).

⁴ Van de overgangspremie was in het verslagjaar 50% bestemd voor de financiële versterking van het pensioenfonds.

Daarboven omvat de garantie tevens het tijdelijk partnerpensioen zijnde 20% van het toen geldende ouderdompensioen. Het partnerpensioen wordt dan aangevuld tot het te bereiken partnerpensioen en tijdelijk partnerpensioen op 31 december 2001. De voorwaarde die geldt voor het partnerpensioen vanuit de garantieregeling is dat op het moment van overlijden van de deelnemer, hij nog deelnemer was in het pensioenfonds en de 65-jarige leeftijd nog niet had bereikt.

Toeslag

Het bestuur heeft, gehoord de adviserend actuaire en gegeven het toeslagbeleid en de financiële situatie van dat moment, op 4 december 2014 besloten om de pensioenen en de pensioenaanspraken per 1 januari 2015 niet te verhogen.

Inhaaltoeslag

Het nFTK leidt tot hogere vereiste buffers, dus een hogere benodigde dekkingsgraad, en er worden strengere eisen gesteld ten aanzien van het toekennen van indexatie. Het toekennen van eventuele inhaalindexaties en het repareren van kortingen is pas weer mogelijk vanaf het moment dat het pensioenfonds de reguliere indexatie naar verwachting volledig kan nakomen. Het vooruitzicht is dat het nog een lange tijd kan duren voordat het pensioenfonds naar verwachting weer volledig kan indexeren. Gedeeltelijke indexatie is overigens naar verwachting binnen een paar jaar mogelijk, zij het beperkt.

Het nFTK lijkt erop te wijzen dat voor een eventuele inhaalindexatie de achterstand op individueel niveau moet worden geadmistreerd. Het administratief bijhouden van indexatieachterstanden op individueel deelnemersniveau over langere tijd werkt kostenverhogend. Daarnaast is de principiële vraag aan de orde aan wie een eventuele toekomstig reserveoverschot toekomt. (Ook) voor inhaalindexatie is een evenwichtige afweging het uitgangspunt.

De indexatiecapaciteit zal vooral afhankelijk zijn van de overrente die het pensioenfonds realiseert. Vanuit het solidariteitsprincipe wordt dan indexatieruimte verdeeld over alle actieve en inactieve deelnemers die op dat moment in het pensioenfonds participeren. Tegelijkertijd geldt omgekeerd hetzelfde solidaire principe: indien kortingen (eventueel gespreid) doorgevoerd moeten worden omwille van de financiële situatie van het pensioenfonds, dan is dat ook aan de orde voor alle actieve en inactieve deelnemers die op dat moment in het pensioenfonds participeren.

Een groter deel van een eventuele indexatieruimte alleen toekennen aan een groep die eerder minder indexatie heeft gekregen (inhaalindexatie), acht het bestuur van het pensioenfonds hierbij niet evenwichtig. Het bestuur heeft sociale partners verzocht om in te stemmen met het beleid om de korting en niet verleende indexatie in het verleden, naar de toekomst toe niet te herstellen op individueel niveau, met andere woorden dat het pensioenfonds in 2015 met 'een schone lei' begint. Sociale partners hebben in december aangegeven in te stemmen met dit voorstel.

2.8 Pensioenbeheerkosten

Het pensioenfonds maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor pensioenbeheer en kosten van het vermogensbeheer.

De kosten van het vermogensbeheer worden nader toegelicht in de beleggingsparagraaf (paragraaf 2.10.5).

Onderstaand is in dit kader een uitgebreide rapportage over de kosten voor pensioenbeheer opgenomen.

De kosten worden gepresenteerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken, eenvoudig met elkaar worden vergeleken.

De pensioenuitvoeringskosten bedragen voor 2014 EUR 2.609 (2013: EUR 2.768). In deze kosten zijn ook componenten opgenomen die toegerekend moeten worden aan vermogensbeheer, zoals een deel van de bestuurskosten en de kosten van het bestuursbureau. De kosten die toegerekend worden aan vermogensbeheer (EUR 223) zijn opgenomen in paragraaf 2.10.5. De totale pensioenbeheerkosten in 2014 bedragen hiermee EUR 2.386 (2013: EUR 2.547).

	Pensioen- beheer 2014	Vermogens- beheer 2014	Totaal 2014	Totaal 2013
Bestuurskosten	184	61	245	248
Uitvoeringskosten	1.334	-	1.334	1.365
Bestuursbureau	383	108	491	487
Controle en advies- kosten (ex accountant)	330	37	367	418
Accountantskosten	68	8	76	55
Contributies en bijdragen	50	6	56	46
Overig	37	3	40	167
Totaal	2.386	223	2.609	2.786

De pensioenbeheerkosten 2014 omgerekend naar kosten per deelnemer en pensioengerechtigde bedragen EUR 348,- (2013: EUR 371,-). Het pensioenfonds heeft relatief veel inactieve deelnemers. De pensioenbeheerkosten uitgedrukt in het totaal aantal deelnemers, dus inclusief gewezen deelnemers, vallen daarmee aanzienlijk lager uit, namelijk EUR 149,- (2013: EUR 152,-).

Er is sprake van een daling van de totale pensioenbeheerkosten die vooral is toe te wijzen aan de overige kosten. In 2013 was nog sprake van een aantal kostenposten dat in 2014 niet meer gemaakt is. Deze kosten in 2013 hadden betrekking op een onderzoek om het volledige werkgeversbestand in de pensioenadministratie te screenen en te toetsen aan de verplichtstelling, een onderzoek naar toekomstige samenwerkingsmogelijkheden met andere pensioenfondsen en extra investeringen in opleiding van bestuursleden.

Het bedrag aan uitvoeringskosten bestaat uit kosten voor deelnemersadministratie, kosten voor werkgeversadministratie en kosten voor financieel beheer. De kosten voor deelnemersadministratie hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administratie van het pensioenfonds verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief enzovoorts). De kosten voor werkgeversadministratie hebben betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers. De kosten voor financieel beheer hebben betrekking op het opstellen van het jaarverslag en het samenstellen van financiële rapportages en de kosten van het wettelijk toezicht (De Nederlandsche Bank en Autoriteit Financiële Markten).

Het bestuur kijkt integraal naar pensioenbeheer- en vermogensbeheerkosten en vooral ook naar de opbrengsten die tegenover deze kosten staan. Investerings in aanpassingen van de vermogensbeheerportefeuille leiden bijvoorbeeld tot een hoge eenmalige kostenpost maar daarnaast tot lagere doorlopende kosten of bijvoorbeeld een beter rendement ten opzichte van het gelopen risico. Ook voor uitvoeringskosten geldt dat de opbrengsten van de investeringen niet altijd zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld een betere handhaving van de verplichtstelling leidt tot het verminderd risico van toekomstige claims in het kader van geen premie wel recht. Ook investeringen in een verbeterde incassoprocedure leiden tot een beperkter risico dat bij faillissementen van werkgevers geen premie meer geïnd kan worden. Het bestuur neemt echter een toenemende druk op voornamelijk de uitvoeringskosten waar en zoekt naar mogelijkheden voor beheersing. Vanaf 2015 ziet het bestuur zich vanwege een wettelijke aanpassing ook geconfronteerd met de betaling van BTW over de pensioenadministratiekosten.

2.9 Actuariële analyse

2.9.1 Actuariële analyse

In 2014 is een positief resultaat behaald van EUR 69,1 miljoen. Voor het verkrijgen van inzicht in de verschillende verlies- en winstbronnen is een actuariële resultatenanalyse gemaakt. Het resultaat over 2014 is te verdelen naar de volgende deelresultaten:

Resultaten	2014 (x EUR 1.000)	2013 (x EUR 1.000)
Premieresultaat⁵	4.694	3.748
Beleggingsresultaat	49.489	25.852
Overige resultaten		
Waardeoverdrachten	12	159
Kosten	0	0
Uitkeringen	-288	222
Sterfte	232	5.314
Arbeidsongeschiktheid	606	1.049
Overige kanssystemen	237	1.232
Toeslagverlening	0	0
Overige incidentele mutaties	12.870	-1.891
Andere oorzaken	1.257	953
	14.926	7.038
Totaal resultaat	69.109	36.638

De ontvangen premie was hoger dan de zuivere kostendeekkende premie (zie ook hoofdstuk 3). Hierdoor ontstond een positief premieresultaat van EUR 4.694.

Het actuariële beleggingsresultaat is EUR 49.489. Het behaalde directe en indirecte beleggingsrendement in 2014 was hoger dan de benodigde interest voor de verplichtingen (gelijk aan de 1-jaars rente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2013: 0,379%). Daardoor ontstond een positief resultaat op beleggingsopbrengsten van EUR 170.074. Ultimo 2014 heeft de omrekening plaatsgevonden van de technische voorzieningen op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2013, één jaar forward, naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2014. De gemiddelde rekenrente is met 1,0%-punten gedaald (ultimo 2014: 2,0%, ultimo 2013, 1 jaar forward: 3,0%). De lagere rente leverde een negatief resultaat op van EUR 120.585 door toevoeging van dit bedrag aan de technische voorziening.

Tot slot een toelichting bij het resultaat op overige incidentele mutaties van EUR 12.870. Het pensioenfonds is bij het vaststellen van de technische voorziening per 31 december 2014 en de premie 2015 uitgegaan van de in paragraaf 2.1 genoemde actuariële grondslagen. De aanpassing van deze grondslagen heeft geleid tot een daling van de technische voorzieningen met ruim -1,9%.

2.9.2 Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) van het pensioenfonds bedraagt 104,5% van de technische voorzieningen en het vereist eigen vermogen (VEV) bedraagt 115,3% van de technische voorzieningen. De dekkingsgraad van het pensioenfonds ultimo 2014 bedraagt 115,4%. Daarmee is de dekkingsgraad hoger dan de dekkingsgraad bij het MVEV en hoger dan de dekkingsgraad bij het VEV, waardoor ultimo 2014 sprake is van een marge op de reservepositie.

⁵ Het resultaat op premie in 2014 ad 4.694 wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het feit dat de ontvangen premie ad 22.346 een bedrag van 3.064 bevat ter versterking van de financiële positie.

Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel van DNB.

2.9.3 Oordeel van de waarmerkend actuaaris over de financiële positie

Het oordeel van de waarmerkend actuaaris over de financiële positie van het pensioenfonds is opgenomen in paragraaf 6.3.

2.10 Beleggingsparagraaf

2.10.1 Inleiding

Per einde 2014 wordt door het pensioenfonds dienstverlening afgenomen van de volgende vermogensbeheerders:

- F&C Netherlands (F&C)
- Florint Capital
- Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SAREF)
- Northern Trust

Aan KasBank is het beheer van valuta- en rentederivaten uitbesteed. Derivaten worden alleen afgesloten om bestaande risico's te mitigeren.

Het bestuur heeft, onder meer in de vorm van een service level overeenkomst en het instellen van portefeuillehouders, maatregelen getroffen om toezicht te kunnen uitoefenen op de activiteiten van de vermogensbeheerders. Hierbij is met name het monitoren van het beleggen binnen de mandaten zoals verstrekt door het bestuur van belang. Bovendien wordt hierbij aandacht gegeven aan de aard, juiste interpretatie en uitvoering van beleggingen in lijn met de uitkomsten zoals de ALM-studie die door het bestuur periodiek wordt gemaakt en/of herijkt. Het pensioenfonds heeft bij de selectie van haar vermogensbeheerders rekening gehouden met haar uitbestedingsbeleid en haar beleid op het gebied van verantwoord beleggen. De vermogensbeheerders verstrekken interne beheersingsrapportages.

2.10.2 Jaaroverzicht 2014

Economische groei per regio

Het IMF geeft in haar update van de World Economic Outlook aan dat de wereldeconomie naar verwachting met 3,3% groeide in 2014. Dit is gelijk aan de groei van de wereldeconomie in 2013. In 2014 werd de groei van de wereldeconomie vooral gedragen door de economische groei in de Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk en de opkomende landen. Voor 2015 verwacht het IMF een groei van de wereldeconomie van 3,5%.

Na een krimp in 2013 laat de economie in de eurozone in 2014 weer een economische groei van 0,8% zien. Dit is een duidelijke verbetering in vergelijking met de 0,5% krimp van de economie over 2013. Voor 2015 voorziet het IMF een bescheiden groei van 1,2% van de economie in de eurozone als gevolg van toenemende economische activiteiten onder andere onder invloed van verdere monetaire verruiming, de gedaalde olieprijs en de recente depreciatie van de Euro.

In de Verenigde Staten steeg de economische groei licht naar 2,4% ten opzichte van 2,2% in 2013. Het IMF verwacht een, in vergelijking met de eurozone, sterke groei van 3,6% van de economie in 2015. Deze verwachte mate van groei is het gevolg van de afnemende werkloosheid, een toenemende binnenlandse vraag door de dalende olieprijs en de nog altijd voortdurende accommoderende monetaire politiek.

Opkomende landen laten naar verwachting een economische groei zien van 4,4% in 2014, dit is sinds 2009 de laagste economische groei van de afgelopen jaren. Voor 2015 verwacht het IMF weer een (licht) lagere economische groei van 4,3%. Dit is het gevolg van een afnemende economische groei van China en de grondstoffen exporterende landen.

Obligatie- en geldmarkten

De toch al lage kapitaalmarktrentes zijn gedurende 2014 fors gedaald. De drie belangrijkste oorzaken zijn de tegenvallende economische groei in de eurozone, het stimuleringsbeleid van centrale banken en de sterk toegenomen vraag naar "veilige"

staatsobligaties vanuit banken (Basel III), verzekeraars (Solvency II) en pensioenfondsen. In de Verenigde Staten is in 2014 de 10-jaarsrente van 3,0% naar 2,2% gedaald. Gedurende 2014 is de 10-jaarsrente in Duitsland zelfs nog sterker gedaald; van 1,9% tot 0,5%. In lijn met Duitsland is de Nederlandse 10-jaars rente gedaald van 2,2% naar 0,7%.

Wanneer naar de geldmarkten wordt gekeken kan eveneens gesteld worden dat de rente, vooral in Europa, sterk is gedaald. Bijvoorbeeld het niveau van 6-maands rente dat banken elkaar in rekening brengen (Euro Interbank Offered Rate of EURIBOR) is gedaald van 0,4% per ultimo 2013 tot 0,2% per eind 2014.

Aandelenmarkten

Aandelen in ontwikkelde landen hebben gemiddeld genomen, in lokale valuta gemeten, een positief resultaat behaald in 2014. Vooral Amerikaanse aandelen hebben een goed resultaat behaald. Beleggers hadden in 2014 een voorkeur voor Amerikaanse aandelen omdat de economie van de Verenigde Staten zich positief ontwikkelde, zeker in vergelijking met de eurozone. In oktober maakten beleggers zich zorgen om de steeds maar dalende oliepijzen en of het wereldwijde economische herstel wel zou doorzetten. Dit resulteerde in dalingen van 5% tot 10% voor ontwikkelde markten indices.

Hieronder is een tabel opgenomen waarin de indexstanden en rendementen weergegeven worden in lokale valuta.

	1-1-2014	Laagste stand 2014	Hoogste stand 2014	31-12-2014	Rendement (incl. dividend)
MSCI World Index (USD)	1.661,07	1.569,93	1.764,12	1.709,67	2,9%
MSCI Emerging Markets Index (USD)	1.002,69	909,98	1.100,98	956,31	-4,6%
S&P 500 Index (USD)	1.848,36	1.741,89	2.090,57	2.058,90	11,4%
EuroStoxx 50 Index (EUR)	3.109,00	2.874,65	3.314,80	3.146,43	1,2%

Valuta

In 2014 is de US-dollar met 12,0%, fors sterker geworden ten opzichte van de euro. Hetzelfde beeld is zichtbaar bij de wisselkoers van het Britse pond. Hiervan stijgt de wisselkoers met 6,9% ten opzichte van de euro. De Japanse yen is nagenoeg niet van waarde veranderd ten opzichte van de euro.

Rentematchingsbeleid

In het Beleggingsplan 2014 is vastgelegd dat de het renterisico van de kasstromen van de verplichtingen voor 75% afgedekt dient te worden. Deze afdekking is als volgt ingericht:

- Ter afdekking van het renterisico van de verplichtingen met een looptijd tot 10 jaar wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de beleggingen in hypotheek en bedrijfsobligaties.
- Ter afdekking van het renterisico van de verplichtingen met een looptijd van 10 tot 30 jaar is een fysieke staats (-gerelateerde) obligatieportefeuille ingericht, welke met een strak mandaat wordt beheerd door Florint Capital Management. De benchmark voor dit mandaat wordt gevormd door de kasstromen van de verplichtingen van het pensioenfonds. Het mandaat kent voorts richtlijnen ten aanzien van de samenstelling van de portefeuille, de tracking error, de minimale kredietratings, het uitsluiten van derivaten en de maximale positie per debiteur.
- Ter afdekking van het renterisico van de verplichtingen met een looptijd langer dan 30 jaar is een beperkt aantal swaps aangekocht. Deze swaps zijn via de bewaarbank door het pensioenfonds afgesloten.

2.10.3 Beleggingscategorieën, beheerders en benchmarks

De portefeuilleonderdelen en benchmarks worden beheerd zoals hieronder aangegeven.

Vastrentende waarden

Subcategorie	Beheerder	Benchmark
Zakelijke hypotheke	SAREF	Barclays Capital Customized Swap index 2-4 jaar
Particuliere hypotheke	SAREF	Barclays Capital Customized Swap index 4-6 jaar
Langlopende obligaties	Florint Capital	75% pensioenverplichtingen 10-30 jaar
Global Credits	F&C	50% Barclays Capital US Credit Index (euro hedged) 50% Barclays Capital Euro Credit index

Aandelen

Subcategorie	Beheerder	Benchmark
Wereldwijd ESG	Northern Trust	MSCI World Index Custom ESG hedged to Euro
Opkomende landen ESG	Northern Trust	MSCI Emerging Markets Index Custom ESG

Direct vastgoed

Subcategorie	Beheerder	Benchmark
Woningen	SAREF	ROZ/IPD SI Woningen
Winkels	SAREF	ROZ/IPD SI Winkels
Kantoren	SAREF	ROZ/IPD SI Kantoren
Industrieel vastgoed	SAREF	ROZ/IPD SI Bedrijfsvastgoed
Europa	SAREF	Rendement portefeuille
Azië	SAREF	Rendement portefeuille

Performance 2014

In 2014 behaalde de beleggingsportefeuille inclusief overlay een totaalrendement van 29,8%. Dit rendement was hoger dan dat van de benchmark (29,1%). Het verschil tussen het rendement van de portefeuille en de benchmark bedroeg hiermee 0,7%. Binnen de beleggingsportefeuille rendeerden langlopende obligaties en hypotheke aanzienlijk beter dan de relevante benchmarks. De aandelenbeleggingen rendeerden, zoals verwacht mag worden van een indexfonds, nagenoeg gelijk aan de benchmark. De gecombineerde vastgoedbeleggingen bleven duidelijk achter op het rendement van de gecombineerde benchmark. De performances van de verschillende onderdelen van de beleggingsportefeuille per ultimo 2014 worden in onderstaand overzicht, afgezet tegenover de benchmark, weergegeven (percentages zijn afgerond op een decimaal).

	portefeuille	benchmark
Zakelijke hypotheke	4,8%	2,3%
Particuliere hypotheke	8,4%	5,7%
Global Credits	8,9%	8,0%
Langlopende obligaties	34,7%	32,8%
Vastrentende waarden	27,7%	25,6%
Aandelen wereldwijd (*)	10,7%	10,3%
Aandelen opkomende markten (**)	2,2%	2,0%
Aandelen	9,1%	8,9%
Woningen	3,9%	5,40%
Winkels	1,3%	2,2%
Kantoren	-2,0%	4,5%
Industrieel vastgoed	-1,7%	0,2%
Europa	5,1%	5,1%
Azië	17,7%	17,7%
Direct vastgoed	<u>2,7%</u>	<u>4,6%</u>
Totaal portefeuille	19,2%	18,5%

() Het pensioenfonds belegt in wereldwijde aandelen gehedged naar euro via een indexfonds. De benchmark wordt op maandbasis berekend. In december heeft in het beleggingsfonds een grote aankoop (EUR 25 miljoen) plaatsgevonden tegen lagere koersen dan de koers per primo maand. Daarmee werd een grote outperformance in de maand december gerealiseerd, die tot uiting komt in de jaarperformance. Daarnaast is er sprake van fiscale optimalisatie middels een reclaim van dividendbelasting. De terug ontvangen dividendbelasting is onderdeel van het resultaat van het aandelenfonds waarmee in een beginsel een outperformance wordt bereikt ten opzichte van de benchmark.*

(**) Inclusief 50% afdekking van het valutarisico via US-dollar.

De impact van de duration overlay op het rendement bedraagt 10,6%. Het rendement van de duration overlay benchmark is gelijkgesteld aan het daadwerkelijke rendement van de duration overlay.

Hypotheken

In 2014 lijkt het herstel van de zakelijke hypothekenmarkt ingezet te worden. De marges op commerciële vastgoedfinancieringen bleven nagenoeg gelijk met 6,07% ten opzichte van de 6,06% per einde 2013. Het resultaat van de portefeuille was met 4,8% zowel absoluut als relatief ten opzichte van de benchmark positief.

De particuliere hypotheken markt wist het in 2013 ingezette herstel in 2014 door te zetten. Marges daalden en volumes namen toe. Het pensioenfonds beleefde in 2014 wederom een sterke instroom. De maandelijkse nieuwe hypotheekverstrekkingen varieerden tussen de 60 en 133 miljoen. Hierdoor nam het fondsvermogen in 2014 met bijna 37% toe. De marge daalde licht van 1,70% naar 1,67%. Het totaal rendement van het fonds bedroeg 8,4% ten opzichte van de benchmark die een rendement van 5,7% behaalde.

Vastgoed

In 2014 heeft de vastgoedportefeuille in totaal een positief rendement behaald. Gedurende 2014 lieten de verschillende vastgoed beleggingen uiteenlopende rendementen zien. Vooral de belegging in kantoren behaalde zowel absoluut als relatief een negatief rendement ten opzichte van haar benchmark.

Aandelen

In 2013 is het bestuur begonnen met de evaluatie van de aandelenbeleggingen. Gekeken is naar de performance van de aandelenfondsen van de toenmalige vermogensbeheerder Vanguard en of de voorwaarden nog wel marktconform waren. Hoewel de performance van Vanguard als goed en de kosten als marktconform werden gekwalificeerd, bleek uit onderzoek dat andere aanbieders toegevoegde waarde konden bieden op het gebied van dividendoptimalisatie en verantwoord beleggen. Na een grondige inventarisatie van alternatieven heeft het bestuur begin 2014 besloten de aandelenbeleggingen onder te brengen in twee indexfondsen van Northern Trust. De fondsen van Northern Trust betreffen een wereldwijd aandelenfonds met zowel dividendoptimalisatie als een filter voor Social Responsible Investment (SRI) en een aandelenfonds voor opkomende landen met SRI-filter.

Beleggings- en renteafdekkingbeleid

Het bestuur heeft op hoofdlijnen haar strategisch beleggingsbeleid en de beleggingsrisico's over 2014 gehandhaafd ten opzichte van 2013. Tevens is het strategische afdekkingpercentage van 75% van het renterisico van de verplichtingen gedurende 2014 gehandhaafd. Beide elementen sluiten aan op de meest recente ALM studie. Het bestuur kiest ervoor om het risicoprofiel van het fonds te handhaven, om zo invulling te geven aan de lange termijn doelstelling van waardeevaste pensioenen.

Binnen de strategische mix zijn enkele wijzigingen aangebracht ten opzichte van 2013. Dit betreft de herallocatie van 5% van de asset class Opportuniteiten en alternatives die in 2013 en 2014 geheel is afgebouwd. Gezien het illiquide karakter van vastgoed heeft het bestuur ervoor gekozen om in 2014 geen extra vermogen naar vastgoed te alloceren.

Bij de herallocatie zijn de vrijgekomen middelen herbelegd met instandhouding van het risicoprofiel van het fonds.

De beleggingsportefeuille is gedurende het jaar verder op orde gehouden middels herbalancering. Hierbij zijn geen majeure tactische beleggingsbeslissingen genomen.

Wegingen	Beleggingsplan	Bandbreedte	Feitelijk per	ALM
	2014		31-12-2014	
Vastrentende waarden	61,0%	56 tot 66%	58,8%	50%
Aandelen	30,0%	27 tot 33%	34,9%	26%
Direct vastgoed *	9,0%	6 tot 12%	6,2%	17%
Opportunities en alternatives	0,0%	0 tot 10%	0,0%	7%
Cash en overige	0,0%	0 tot 5%	0,1%	0%

In de bovenstaande tabel zijn de ALM wegingen uit de ALM studie van 2008 weergegeven. Eind 2014 is een nieuwe ALM studie uitgevoerd die de basis vormt van het Beleggingsplan 2015. Een van de uitkomsten uit die ALM-studie was dat de renteafdekking in 2015 terug wordt gebracht naar 65%. Eind 2014 is reeds een aanvang gemaakt met het afbouwen van de rentehedge. Zoals eerder aangegeven is in 2014 geen extra vermogen gealloceerd aan direct vastgoed. Dit heeft tot resultaat gehad dat de weging van het direct vastgoed onder de strategische bandbreedte uitkomt. Deze onderweging was al voorzien en daarom is in het Beleggingsplan 2014 opgenomen dat de strategische allocatie naar direct vastgoed gelijk is aan de werkelijke allocatie. Wanneer de werkelijke allocatie afwijkt, wordt het verschil toegewezen aan aandelen. Dit verklaart gelijk de overschrijding van de bandbreedte voor aandelen.

2.10.4 Z-score en performancetoets

Z-score

De beleggingsprestaties van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen worden jaarlijks getoetst met behulp van de zogenoemde 'z-scores' en 'performancetoetsen'. De z-score is een maatstaf die weergeeft wat de beleggingsresultaten zijn ten opzichte van de resultaten van vooraf gekozen normrendementen die de beleggingsportefeuille van het fonds weerspiegelen. Deze kan fors verschillen per jaar. Bijvoorbeeld omdat de gekozen benchmark niet is aangepast aan nieuw beleid, of omdat een pensioenfonds gedurende het jaar aanpassingen doet in de beleggingsmix. De z-score zegt daarom betrekkelijk weinig over goed of slecht beleggingsbeleid van een pensioenfonds. De z-scores worden gecontroleerd door de accountant.

In onderstaand overzicht worden de z-scores van de afgelopen 5 jaar getoond:

- 2014: + 0,81
- 2013: + 0,88
- 2012: - 1,25
- 2011: - 1,00
- 2010: + 0,40

Performancetoets

Op basis van de z-scores voert het pensioenfonds tevens een performancetoets uit. Dit is de som van de z-scores van de afgelopen vijf jaar gedeeld door de wortel uit vijf en vermeerderd met 1,28. Deze performancetoets moet hoger zijn dan 0. In artikel 5 van het Vrijstellingsbesluit Wet BPF 2000 staat opgenomen dat als de performancetoets lager is dan 0, kan een werkgever onder stringente voorwaarden om vrijstelling van de verplichte deelname vragen. De performancetoets over de periode 2010-2014 is positief: 1,21. Dit betekent een duidelijke verbetering in vergelijking met de uitkomst van 0,74 per ultimo 2013.

2.10.5 Kosten vermogensbeheer

Het beheren van vermogen kost geld. Het bestuur stelt zich kritisch op ten aanzien van het maken van kosten. De kosten worden altijd afgezet tegen het verwachte rendement en de geleverde prestatie. Voor het bestuur is het omlaag brengen van de kosten belangrijk, maar geen doel op zichzelf. In voorkomende gevallen kan het bestuur oordelen dat het maken van hogere kosten gerechtvaardigd is vanuit een gunstig rendementsperspectief. De afgelopen jaren is gewerkt aan het verlagen van de kosten die samenhangen met vermogensbeheer. Dit is een van de redenen geweest om een portefeuille-onderdeel bij een andere vermogensbeheerder onder te brengen. Aan het overzetten van beleggingen naar een andere beheerder zijn doorgaans kosten verbonden. Hierdoor duurt het enige tijd voordat de resultaten zichtbaar worden. In 2014 zijn deze resultaten duidelijk zichtbaar en het bestuur verwacht dat in 2015 de kosten van het vermogensbeheer verder zullen dalen.

De Pensioenfederatie heeft aanbevelingen opgesteld over de mate waarin en de manier waarop fondsen hun uitvoeringskosten in beeld moeten brengen en daarover dienen te rapporteren. Goed inzicht in alle kostencomponenten stelt een pensioenfondsbestuur in staat om daarover per doelgroep op maat gesneden te communiceren en verantwoording af te leggen. In het jaarverslag over 2011 heeft het pensioenfonds voor het eerst conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie een toelichting gegeven op vermogensbeheerkosten. Sinds 2012 is de rapportage in zijn geheel conform de aanbevelingen.

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de kosten van vermogensbeheer. Bij de beleggingskosten zijn de vergoedingen opgenomen die aan de vermogensbeheerders, adviseurs en bewaarbank zijn betaald. Tevens zijn kosten opgenomen die vanuit de pensioenbeheerkosten toegerekend worden aan de vermogensbeheerkosten, zoals een deel van de kosten van het bestuursbureau en het bestuur.

Bij het pensioenfonds is geen sprake van performance gerelateerde kosten.

Vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie (x EUR 1.000)	Beheerkosten	Transactiekosten*	Totaal
Vastgoed	266	0	266
Aandelen **	241	306	547
Vastrentende waarden	531	225	756
Overige beleggingen	0	10	10
Kosten overlay beleggingen	10	27	37
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën	1.048	568	1.616
Kosten vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau	223	0	223
Overige vermogensbeheerkosten	0	0	0
Bewaarloon	22	0	22
Advieskosten vermogensbeheer	479	0	479
Overige kosten	140	0	140
Totaal overige vermogensbeheerkosten	864	0	864
Totale kosten van vermogensbeheer			2.480

* Gebaseerd op een schattingsmethodiek.

** Beleggingskosten aandelen welke ten laste van het rendement zijn gebracht.

Toelichting op de vermogensbeheerkosten

Het gemiddeld belegd vermogen bedroeg in het boekjaar EUR 688.766.000 (2013: EUR 584.082.000). De totale kosten voor het vermogensbeheer, inclusief de kosten welke ten laste van het rendement zijn gebracht en inclusief de geschatte transactiekosten, bedroegen 0,36% van het gemiddeld belegd vermogen. De aan de vermogensbeheerders en bewaarbank betaalde vergoedingen en overige kosten bedragen hiervan 0,21% (2013: 0,19%), de advieskosten bedragen 0,07% (2013: 0,11%) en de transactiekosten bedragen eveneens 0,08 (2013: 0,11%). Bij een aantal beleggingscategorieën is de vergoeding die aan de beheerder betaald wordt in mindering gebracht op het rendement. In de staat van baten en lasten in de jaarrekening is aan vermogensbeheerkosten EUR 979 (2013: EUR 941) Deze kosten betreffen de beheervergoedingen en administratie- en advieskosten die direct gefactureerd en betaald zijn. Dat zijn onder meer facturen van F&C, Florint, KasBank en The Index People. Transactiekosten en kosten die in het rendement verdisconteerd zijn worden niet opgenomen in de staat van baten en lasten maar zijn verrekend in het netto rendement.

In het bovenstaande overzicht zijn die betaalde vergoedingen wel opgenomen zodat de totale kosten goed inzichtelijk zijn. De afwijking met de vermogensbeheerkosten zoals deze in de jaarrekening zijn opgenomen wordt hierdoor verklaard.

	2014	2013	2012
Totale kosten vermogensbeheer (x EUR 1.000)	2.480	2.394	2.660
Kosten als percentage van het beheerd vermogen exclusief transactiekosten	0,28%	0,30%	0,37%
Kosten als percentage van het beheerd vermogen inclusief transactiekosten	0,36%	0,41%	0,49%

In de bovenstaande tabel is te zien dat de totale kosten van vermogensbeheer in 2014 lager zijn in vergelijking met 2013. Dit terwijl het gemiddeld belegd vermogen gemiddeld genomen bijna 18% hoger is in vergelijking met 2013. Dit is onder meer het resultaat van de in begin 2013 geïmplementeerde nieuwe wijze van afdekking van het renterisico tegen beduidend lagere kosten. Daar staat tegenover de gehele aandelenportefeuille begin 2014 naar een nieuwe aandelenmanager is overgebracht. Dit bracht ruim EUR 200 aan transitiekosten (verantwoord in de EUR 306 transactiekosten aandelen in de tabel 'Vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie') met zich mee die in 2015 niet gemaakt zullen hoeven te worden wat aandelen betreft. Net als per eind 2013 worden aandelen, duration en valuta overlay en staats- en bedrijfsobligaties (semi-) passief beheerd. De (semi-) passief beheerde beleggingen bedroegen per ultimo 2014 90,1% (2013: 86,6%).

Aansluiting met vermogensbeheerkosten in de jaarrekening

De Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de jaarrekening zijn alleen de kosten die direct bij het pensioenfonds ad EUR 979 in rekening zijn gebracht opgenomen. De direct toe te rekenen beleggingskosten binnen de beleggingsfondsen van EUR 710 en transactiekosten van EUR 458 maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeveranderingen van de beleggingen. Tevens is EUR 223 van de in de jaarrekening verantwoorde pensioenuitvoeringskosten ad EUR 2.609 toegerekend aan de vermogensbeheerkosten, onder meer omdat het bestuursbureau en bestuursleden naast werkzaamheden voor het pensioenbeheer ook werkzaamheden verricht in het kader van vermogensbeheer.

2.10.6 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfonds heeft een lange termijn beleggingsperspectief. Dit vertaalt zich in een lange termijn beleggingsbeleid waarvan de wens om verantwoord te beleggen een belangrijk onderdeel is. Het pensioenfonds heeft een duidelijke focus op een verantwoord beleggingsbeleid. De basis hiervoor vormen de 'investment beliefs' van het pensioenfonds.

Randvoorwaarde bij het verantwoord beleggen is dat het beleid te allen tijden beleggingstechnisch verantwoord is. Het pensioenfonds vindt dat bij verantwoord beleggen ook verantwoorde kosten horen. Het verantwoord beleggingsbeleid mag derhalve zeer beperkte meerkosten opleveren. Het pensioenfonds gaat er vanuit dat de keuze om meer verantwoord te beleggen van maatschappelijke meerwaarde is en het rendement op lange termijn niet negatief beïnvloedt.

Het pensioenfonds heeft het verantwoord beleggingsbeleid als volgt ingevuld:

1. Niet beleggen in onverantwoorde sectoren

Het pensioenfonds streeft ernaar om beleggingen in controversiële wapens en grondstoffen geschikt voor consumptie (zogenaamde 'soft commodities') in zijn geheel uit te sluiten. Het pensioenfonds houdt zich vanzelfsprekend aan het wettelijk verbod op het investeren in bedrijven die clustermunitie produceren. Daarnaast wordt ernaar gestreefd niet te investeren in aan controversiële wapens gelieerde ondernemingen. Naast clustermunitie maken ook landmijnen, biologische en chemische wapens onderdeel uit van controversiële wapens.

Het beleggen in grondstoffen wordt in verband gebracht met stijgende voedselprijzen en voedselschaarste. Hoewel sluitend bewijs hiervoor niet algemeen geaccepteerd is, kiest het pensioenfonds er veiligheidshalve voor om niet te beleggen in grondstoffen die geschikt zijn voor consumptie. Dit betreft onder andere mais, graan en soja.

2. Hard maken voor mensenrechten, goede werkomstandigheden, anti-corruptie en milieu

Het pensioenfonds onderschrijft de inhoud van de UN Global Compact principes. In het beleggingsbeleid streeft het

pensioenfonds ernaar om bedrijven die de UN Global Compact principes over mensenrechten, werkomstandigheden, anti-corruptie en milieu schendingen niet respecteren uit de beleggingsportefeuille te weren. Bij toekomstige selectie van vermogensbeheerders zal het onderschrijven van de UN Global Compact als selectiecriteria worden opgenomen. Meer informatie over de UN Global Compact is te vinden op: www.unglobalcompact.org. De aandelenfondsen van Northern Trust waarin het pensioenfonds belegt worden gescreend op basis van ESG-factoren (Environment, Social en Governance). Onder environment wordt verstaan vervuiling, nucleaire energie, afname van ruwe grondstoffen en klimaatverandering.

3. Implementatie

Bij het invullen van de beleggingsportefeuille is het pensioenfonds afhankelijk van wat in de markt wordt aangeboden. Gegeven dit aanbod streeft het pensioenfonds ernaar een zo goed mogelijk passend verantwoord beleggingsbeleid te implementeren. Het pensioenfonds kiest voor het uitsluiten van de sectoren die als onwenselijk zijn aangemerkt en het onderschrijven van de UN Global Compact. Bij de selectie van een beleggingsoplossing wegen deze twee elementen zwaar.

4. Communicatie

Het pensioenfonds kiest voor gezamenlijke beleggingsoplossingen die beheerd worden door externe vermogensbeheerders. Hierdoor kan het pensioenfonds niet direct stemmen op bijvoorbeeld aandeelhoudersvergaderingen. Het pensioenfonds verlangt van zijn vermogensbeheerders dat op een zorgvuldige wijze het stemrecht uitoefenen in het belang van het pensioenfonds en in overeenstemming met zijn duurzaam beleggingsbeleid. Bij de selectie van vermogensbeheerders is dit een selectiecriteria.

Het bestuur vindt het van groot belang transparant te zijn en relevante informatie te delen met belanghebbers. Het pensioenfonds heeft de ambitie om het verantwoord beleggingsbeleid over alle beleggingscategorieën uit te rollen. Ultimo 2014 voldoet 100% van de aandelenportefeuille hieraan. De beleggingen in wereldwijde bedrijfsobligaties worden momenteel gefilterd op bedrijven die gelieerd zijn aan clustermunitie en landmijnen. In de huidige allocatie van staatsobligaties wordt er alleen geïnvesteerd in staats- (gerelateerde) obligaties van Europese landen. Met andere woorden, er wordt niet geïnvesteerd in staatsobligaties van landen met een controversieel regime. Voor wat betreft investeringen in vastgoed worden acquisities door vermogensbeheerder Syntrus Achmea Real Estate & Finance getoetst aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Daarbij wordt gestuurd op de verbetering van energieprestaties en worden afspraken gemaakt met huurders over duurzaam gebruik en onderhoud van het vastgoed.

5. Stemrecht

Het pensioenfonds belegt in aandelen via een tweetal gezamenlijke beleggingsoplossingen die beide passief een ESG benchmark volgen. Het pensioenfonds is van mening dat het verantwoord maatschappelijk beleggen is gewaarborgd doordat de passief gevolgde benchmarks worden gescreend op de 10 principes van het United Nations Global Compact. Daarnaast onderschrijft de externe vermogensbeheerder de United Nations Principles for Responsible Investment. Het gebruik van gezamenlijke beleggingsoplossingen heeft wel tot gevolg dat het pensioenfonds niet direct kan stemmen op bijvoorbeeld een aandeelhoudersvergadering. De stemmen van het pensioenfonds gaan niet verloren omdat de vermogensbeheerder namens de participanten in de gezamenlijke beleggingsoplossing haar stem uitbrengt, volgens een standaard procedure. De vermogensbeheerder bepaald hoe zij stemt bij verschillende onderwerpen. Deze keuzes zijn vastgelegd in de zogenaamde "Proxy Voting Guidelines". De vermogensbeheerder maakt gebruik van de diensten van een onafhankelijke derde partij, Institutional Shareholder Services (ISS), om te stemmen op basis van de "Proxy Voting Guidelines" van de vermogensbeheerder. De vermogensbeheerder heeft ISS opdracht gegeven de volmacht voorstellen te bekijken / te controleren en om voorstellen tot wijzigingen te doen welke overeenstemmen met de "Proxy Voting Guidelines" waar van toepassing. Gedurende 2014 stemde het pensioenfonds via zijn vermogensbeheerder op 1.117 aandeelhoudersvergaderingen. Op een totaal aantal onderwerpen van 15.504 werd er 1.001 maal tegen voorstellen van het bestuur van de desbetreffende onderneming gestemd. De belangrijkste onderwerpen waarop werd tegengestemd waren (her-) benoelingen van bestuursleden en aanpassingen van het beleid van de onderneming.

2.10.7 Beleggingen in Nederland

Het pensioenfonds heeft als taak om op een solide en prudente manier het vermogen te beheren. Vanuit deze taak past het aanbrengen van een brede geografische spreiding van de beleggingen. Aan de andere kant investeert het pensioenfonds graag in Nederland. Hiermee wil het pensioenfonds bijdragen aan een sterke en groeiende Nederlandse economie.

Van het totale vermogen is ongeveer 20% in Nederland belegd. Van de Nederlandse beleggingen bestaat 50% uit Nederlandse staatsobligaties, 25% uit vastgoedbeleggingen, 19% uit hypotheeklen verstrekt aan zowel particuliere huizenbezitters als ondernemingen, 4% uit Nederlandse bedrijfsobligaties en het restant bestaat uit aandelenbeleggingen.

2.11 Risicoparagraaf

Het bestuur heeft een intern risicobeheersings- en controlesysteem ten behoeve van de risico's waaraan het pensioenfonds zich ziet blootgesteld. Het risicomanagementbeleid is vastgelegd in de ABTN om de positie en functie van risicomanagement binnen het pensioenfonds te verankeren. De doelstellingen van dit beleid kunnen in het kort worden samengevat als: vaststellen van de norm en de tolerantiegrens, beheersen van de risico's en verantwoording van het risicomanagement door het bestuur.

Voor toepassing van Integraal risicomanagement wordt een methode toegepast die zich uit in een risicomanagement cyclus op kwartaalbasis. Bij deze methode worden doelstellingen en risicoprofiel vastgesteld op basis van de norm en de tolerantiegrens. Dit risicoprofiel wordt aangepast indien de risicopreferentie van het pensioenfonds wijzigt. De norm geeft aan welke positie gewenst is, een tolerantiegrens geeft aan welke positie nog acceptabel is. Het bestuur beschikt over een integraal risicomanagementdashboard dat op kwartaalbasis wordt besproken.

Er worden tolerantiegrenzen onderscheiden voor risico's met directe impact op de solvabiliteitspositie en een tolerantiegrens voor risico's met indirecte financiële impact. Het belang van de risico's met directe financiële impact is groter door hun directe invloed op de solvabiliteitspositie.

Op basis van een ConFirm-analyse onderscheidt het pensioenfonds de volgende specifieke risicogebieden:

- matchingrisico
- marktrisico
- kredietrisico
- verzekeringstechnisch risico
- omgevingsrisico
- juridisch risico
- integriteitsrisico
- uitbestedingsrisico bestuursondersteuning
- uitbestedingsrisico vermogensbeheer
- uitbestedingsrisico pensioenadministratie
- governance risico

Financieel risicobeheer

In de jaarrekening wordt uitgebreid ingegaan op het financiële risicobeheer. De custodian van het pensioenfonds rapporteert maandelijks over de integrale performance van de vermogensbeheerportefeuille. Daarnaast beschikt het bestuur over een digitaal vermogensbeheerdashboard dat op dagbasis geactualiseerd wordt. De custodian verzorgt op basis van internationale standaarden (GIPS/AIMR) rendementsberekeningen zowel per fonds als op totaalniveau. Voor een goede beoordeling wordt hierbij gebruik gemaakt van benchmarks. Door middel van een attributie analyse wordt aangegeven wat de oorzaak van de eventuele under- of outperformance is geweest. De attributieanalyse wordt onderverdeeld naar allocatie-, selectie- of valuta-effect. In de performance rapportage wordt tevens een ex-post risicoanalyse opgenomen. Aan de hand van historische rendementen worden de toekomstige risico's van de beleggingen in kaart gebracht.

Tevens wordt door de custodian aan het bestuur middels een compliance monitor op dagbasis (post-trade) gerapporteerd over controles van de vermogensbeheerportefeuille aan de beleggingsrichtlijnen die het pensioenfonds is overeengekomen met de verschillende vermogensbeheerders. Het betreft onder meer de volgende controles:

- valuta
- kredietrisico
- regio
- duration
- rating
- looptijd

Ten slotte wordt het bestuur middels een risicomonitor op kwartaalbasis door de custodian geïnformeerd over de risico's van de beleggingen enerzijds en de pensioenverplichtingen anderzijds. In de rapportage komen analyses aan de orde over onder meer de dekkingsgraad, het herstelplan, de verplichtingen, rente- en aandelenrisico en performance. Daarnaast wordt de solvabiliteit getoetst en worden scenario analyses en stress tests uitgevoerd.

Uitbestedingsrisico

Een belangrijk instrument voor het monitoren van de uitbestede diensten door het bestuur zijn ISAE 3402 rapportages, statements voor de certificering van de interne beheersing van de processen in dienstverlenende organisaties. De opzet, het bestaan en de werking van de beheersdoelstellingen en de beheersmaatregelen bij dienstverleners worden hiermee vastgesteld.

Met de pensioenadministrateur heeft het pensioenfonds gedetailleerde afspraken gemaakt over het niveau van de dienstverlening in een Service Level Agreement. Syntrus Achmea beschikt over een ISAE 3402 verklaring type 2.

De administratieve processen die betrekking hebben op het pensioenfonds zijn getoetst over de periode 1 april 2014 tot en met 31 december 2014. Het rapport van vorig boekjaar betrof een langere periode (1 januari 2013 tot en met 31 maart 2014) in verband met extra genomen beheersmaatregelen. In het rapport over de periode 1 april 2014 tot en met 31 december 2014 zijn ten aanzien van enkele individuele beheersmaatregelen bevindingen geconstateerd. Dit heeft evenwel niet geresulteerd in het niet behalen van gestelde beheersdoelstellingen.

Ook custodian KasBank verstrekt een ISAE 3402 Type 2 verklaring. De key controls op de door het pensioenfonds uitbestede processen zijn voldoende. EMIR (European Market Infrastructure Regulation) maakt nog geen onderdeel uit van de onder de ISAE 3402 gecontroleerde processen. Volgend jaar maken deze naar verwachting wel onderdeel uit van het ISAE-rapport.

Verder blijkt uit de door Syntrus Achmea Real Estate & Finance verstrekte ISAE 3402 Type 2 verklaring dat de key controls op de door het pensioenfonds uitbestede processen aan Syntrus Achmea Real Estate & Finance voldoende zijn. De door de accountant geconstateerde afwijkingen lijken voortvarend opgepakt te worden door het management en zullen naar verwachting geen problemen opleveren in 2015.

Operationeel risicobeheer

In het risicomanagementbeleid wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- doelstelling van het risicomanagementbeleid
- het integraal risicomanagement
- de governancestructuur
- de rollen en taken binnen het integrale risicomanagement
- de resultaten van de uitgevoerde risicoanalyses
- de prioriteiten en actiepunten

De portefeuillehouders Financiën & Risicomanagement zijn verantwoordelijk voor het monitoren van het risicomanagement en rapporteren op kwartaalbasis. Ze laten zich daarbij ondersteunen door het bestuursbureau.

De volgende onderwerpen hebben in het kader van risicomanagement in het boekjaar verscherpte aandacht gehad van het bestuur.

- Er is een bestandsvergelijking gedaan van werkgevers in de Rijn- en binnenvaart om te toetsen of er mogelijk werkgevers onterecht niet verplicht aangesloten zijn. Dit is van belang in het kader van 'geen premie wel recht'-wetgeving.
- Ten aanzien van de juistheid en correctheid van werkgeversmutaties zijn in boekjaar extra looncontroles uitgevoerd met als doel eventuele onzuiverheden in premies te elimineren. In dat kader is ook gebruik gemaakt van een bestandsvergelijking met het UWV.
- Omdat het UWV sinds 2013 een nieuwe werkwijze heeft met betrekking tot de gegevensaanlevering van arbeidsongeschikte deelnemers heeft het bestuur tevens opdracht gegeven aan de pensioenadministrateur om de gegevens in de pensioenadministratie te vergelijken met het nieuwe UWV-bestand. Uit deze vergelijking kwam een beperkt aantal verschillen naar voren dat in 2015 wordt gecorrigeerd.
- Het bestuur heeft geconstateerd dat met name de uitdiensttredingsdatum van deelnemers die pensioneren (meestal de dag voorafgaande aan de exacte dag waarop de AOW aanvangt) vaak niet gelijk is aan de datum van pensioeningang, die op de eerste dag van de maand is. Om een complexe of foutieve berekening van het herleid pensioengevend loon te voorkomen heeft het bestuur voor werkgevers die de salarisgegevens van hun werknemers aanleveren een rekentool op de website van het pensioenfonds geplaatst.
- Naar aanleiding van de vragen die het bestuur heeft gesteld aan de pensioenadministrateur over de ISAE-bevindingen over het boekjaar 2013, heeft de pensioenadministrateur een plan van aanpak opgesteld en gerapporteerd over de voortgang. Dit heeft geleid tot een verbetering van de interne beheersingsmaatregelen van de pensioenadministrateur, zoals gerapporteerd in de ISAE-verklaring over 2014. Daarnaast rapporteert de pensioenadministrateur vanaf het vierde kwartaal 2014 op kwartaalbasis over de niet-financiële risico's die zijn uitbesteed aan de pensioenadministrateur.
- Naar aanleiding van de bespreking van het risicomanagementdashboard heeft het bestuur als voornaamste risico het uitbestedingsrisico voor de pensioenadministratie benoemd. Met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. zijn daarom gesprekken opgestart over een nieuwe overeenkomst en SLA. Daarbij zijn voor 2015 nader afspraken gemaakt over de volgende diensten:
 - Beschrijving proces 'handhaving verplichtstelling' en naleving van het proces.
 - Tijdige verzending van kwartaalpremienota's.
 - Tijdige verwerking van mutaties die door werkgevers aangeleverd worden.
 - Tijdige verzending van wettelijk verplichte uitingen zoals UPO's, start- en stopbrieven.
 - Naleving intakeproces jaarmutaties.
 - Verbetering maand- en kwartaalrapportage's

Tevens heeft het bestuur besloten in 2015 zelfstandig een aantal audits uit te voeren bij de pensioenadministrateur.

Rotterdam, 25 juni 2015

Namens het bestuur van de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart

De heer M.J.M. Koning
Vice-voorzitter

De heer C.H. Blokzijl
bestuurslid

3 Verslag van het verantwoordingsorgaan

3.1 Verslag van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (VO) van het pensioenfonds is met ingang van 1 januari 2008 ingesteld. In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfonds is per 1 juli 2014 een nieuw VO ingesteld. Na de opheffing van de deelnemersraad in 2014 is het verantwoordingsorgaan een combinatie geworden van beiden.

In de eerste helft van het verslagjaar heeft het oude verantwoordingsorgaan reeds gewerkt in de geest van de Wet versterking bestuur pensioenfonds, de geplande deelnemersraadvergaderingen waren in feite combinatievergaderingen deelnemersraad/verantwoordingsorgaan. Het nieuwe verantwoordingsorgaan kwam voor het eerst bijeen in haar vergadering van 2 oktober 2014.

Het (nieuwe) VO heeft zes leden, vier daarvan zijn de (voormalig) leden van de oude deelnemersraad (met een plaatsvervangend lid) en twee leden zijn werkgeversvertegenwoordigers (per 1 januari 2014 twee vacatures, per 27 maart 2014 een vacature na het aantreden van de heer S. Lans en per 30 oktober 2014 compleet na het aantreden van de heer K. de Graaff).

Op basis van de uitgangspunten van de Code pensioenfonds heeft het bestuur van het pensioenfonds de werkwijze van het VO in een reglement vastgelegd. In de gezamenlijke vergadering van de deelnemersraad en het (oude) VO van 27 maart 2014 heeft de deelnemersraad een positief advies gegeven aan het bestuur voor wat betreft de vaststelling van het reglement voor het nieuwe VO. Hierin zijn onder meer de frequentie van het overleg met het bestuur, het recht op informatie en overleg met externe deskundigen, de te behandelen onderwerpen met betrekking tot het beleid alsmede de verantwoording van het VO vastgelegd.

Het wettelijk adviesrecht van het nieuwe VO is ruimer dan van het oude verantwoordingsorgaan. Daarnaast heeft het bestuur van het pensioenfonds enkele bovenwettelijke adviesrechten toegekend aan het nieuwe VO, die tot 1 juli 2014 bij de deelnemersraad lagen.

Het bestuur van het pensioenfonds legt verantwoording af aan het VO over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

De samenstelling van het VO alsmede de taken, de bevoegdheden en de werkwijze van het VO zijn vastgelegd in het reglement van het VO. Naast de in de Pensioenwet genoemde aangelegenheden, is het bestuur van het pensioenfonds op grond van dit reglement verplicht om advies te vragen aan het VO alvorens een besluit te nemen over de volgende onderwerpen:

- het vaststellen en wijzigen van het reglement van het VO;
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid; en
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Onderlinge vergaderingen en overleg met het bestuur

In het verslagjaar is vijf keer onderling vergaderd, drie in een gezamenlijke vergadering met de deelnemersraad en twee keer als VO in de nieuwe samenstelling.

Het (oude) VO heeft een keer overleg gehad met (een delegatie van) het bestuur. In deze bijeenkomst werd in juni 2014 gesproken over het jaarverslag 2013. De deelnemersraad heeft hierover na overleg met het bestuur een positief advies gegeven. Het (nieuwe) VO heeft op 25 november 2014 overlegd met het bestuur, hierin werd onder andere het premiebeleid voor 2015 besproken onder het nieuwe financieel toetsingskader (FTK).

Verder neemt de heer Rotgans deel aan het overleg van de portefeuillehouders communicatie. Op die manier is de heer Rotgans nauw betrokken geweest bij het opstellen van het nieuwe communicatiejaarplan 2015.

Ook is er in 2014 voor een voorzittersoverleg geweest met de heren Hijlkema, Van Nieuwenhoven en Lans. Dit werd als constructief ervaren. De voorzitter van het VO is begin 2015 aanwezig geweest op het seminar van DNB te Amsterdam over de implementatie van het nFTK.

Het VO is door het bestuur op de hoogte gesteld van:

- beleidsdekkingsgraad en nieuw herstelplan;
- besluitvorming over de parameters 2015;
- (verdere) Implementatie van aanstaande nieuwe wetgeving (nFTK, nieuw Witteveen kader, Wet versterking bestuur en Code pensioenfondsen);
- representativiteit in de branche;
- financiële en actuariële analyses;
- toekomstperspectief;
- verdere aanpassingen in het beleggingsplan voor 2015;
- communicatieplan 2015.

Bevindingen en conclusies

1. Communicatie: Het beleid en plan gaan er van uit dat er meer elektronisch zal worden gecommuniceerd. De kosten hiervan zullen moeten worden afgewogen tegen de anders gemaakte kosten van schriftelijke communicatie.
2. Toekomstperspectief en Representativiteit : Het VO is van mening dat deze zaken nauw samenhangen. Dit blijft, ondanks dat de Staatssecretaris van SZW in 2014 heeft besloten de verplichtstelling te handhaven, een belangrijk punt van aandacht. Het VO constateert dat er nog steeds geen besprekingen met andere pensioenfondsen over fusie en/of samenwerking zijn, wat zij betreurt. Dit is ook eind 2013 geconstateerd.
3. Nieuwe wetgeving en Governance: Een modern pensioenfonds dient mee te gaan in de veranderende samenleving. Daarom is een vorm van professionalisering noodzakelijk. Het VO zal zich dan ook verder verdiepen in goede medezeggenschap en controle namens de deelnemers.
4. Beleggingsbeleid: In 2014 zijn goede resultaten zichtbaar geworden van het aangepaste beleggingsbeleid. Het VO is van mening dat het bestuur hiermee op de goede weg is.
5. Kosten besturen en administreren van het pensioenfonds: Het VO is van oordeel dat het bestuur de gemaakte (on)kosten van het pensioenfonds zoveel mogelijk beperkt. Echter door de professionalisering lijken de kosten op te lopen. Het VO vraagt het bestuur hieraan goed aandacht te besteden.
6. Overlegstructuur volgens Wet versterking bestuur pensioenfondsen: Het VO heeft bij het bestuur aangegeven dat er een verbeteringsslag moet worden gemaakt in de manier van overleg. In de nieuwe setting voelt het VO zich verder afstaan van de totstandkoming van beleidsbeslissingen. Zij mist daardoor een goed inzicht hoe de diverse beslissingen van het bestuur tot stand zijn gekomen.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur in het verslagjaar wederom een zorgzaam, opbouwend en kostenbewust beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen evenwichtig zijn afgewogen. Onder druk van gewijzigde wetgeving en omstandigheden zijn er vele processen goed en zorgvuldig doorlopen.

Rotterdam, 25 juni 2015

Namens het verantwoordingsorgaan van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart

S. Lans
Voorzitter

D. W. Rotgans
Secretaris

3.2 Reactie bestuur

Het verslag van het verantwoordingsorgaan 2014 is in de gezamenlijke vergadering van het bestuur en het verantwoordingsorgaan van 25 juni 2015 besproken. De reactie van het bestuur is opgenomen in paragraaf 4.2 van dit jaarverslag.

4 Raad van Toezicht

4.1 Rapportage aan het bestuur

Hieronder is de samenvatting uit de rapportage van de Raad van Toezicht aan het bestuur over de periode 1 juli tot en met 31 december 2014 integraal opgenomen. De volledige rapportage is besproken met het verantwoordingsorgaan en het bestuur in een gezamenlijke vergadering op 19 mei 2015.

Met deze rapportage rapporteert de Raad van Toezicht (hierna RvT) haar waarnemingen en oordeel over het functioneren van het bestuur van het pensioenfonds, het gevoerde beleid en de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds, over de periode juli 2014 tot januari 2015. Deze rapportage is tevens bedoeld om verantwoording af te leggen aan het verantwoordingsorgaan (VO) van het pensioenfonds over de uitvoering van de taken en bevoegdheden.

De RvT is van mening dat het bestuur op adequate wijze aandacht besteedt aan de beleids- en bestuursprocedures en -processen en de 'checks & balances' binnen het pensioenfonds, en dat de evenwichtige belangenweging op zorgvuldige wijze plaatsvindt. In het periodieke overleg tussen het (dagelijks) bestuur en de RvT vindt altijd impliciet de beoordeling plaats van het beleid en de wijze waarop het pensioenfonds wordt aangestuurd. De RvT is van mening dat deze aansturing adequaat is.

De wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de korte maar vooral ook op de middellange en langere termijn sluit aan bij de toegenomen behoefte en verscherpte eisen, en is voortdurend punt van aandacht en verdere ontwikkeling. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met het bestuursbureau en de pensioenadministrateur.

Enkele belangrijke strategische zaken en het toekomstperspectief van het pensioenfonds zijn in 2014 nadrukkelijker geadresseerd en beledigd bij een bestuurlijke werkgroep, waarin ook de directeur van het bestuursbureau participeert. De RvT signaleert dat de kwesties die spelen in onderlinge samenhang moeten worden gezien, en heeft daarom waardering voor deze integrale aanpak. Punt van aandacht is wel de voortgang en de beheersing van de complexiteit die een dergelijke aanpak met zich brengt. Met name waar het de representativiteit onder de verplichtstelling betreft, is een voortvarende aanpak vereist. De nieuwe representativiteitstoets zal immers plaatsvinden op basis van de gegevens van december 2017. Ook het 'meenemen' van de overige leden van het bestuur, het VO en – waar nodig – de sociale partners is van groot belang voor het welslagen van dit strategische traject.

Ander belangrijk punt is dat het bestuur nog nadere invulling moet geven aan art. 102a van de PW, dat voorschrijft dat doelstellingen en uitgangspunten van het pensioenfonds worden vastgesteld en gebruikt ter toetsing van de opdracht die sociale partners aan het pensioenfonds verstrekken.

De Meern, april 2015

4.2 Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft met belangstelling kennis genomen van de verslagen van de RvT en van het VO. Beide fondsorganen wijzen het bestuur op het belang om het toekomstperspectief van het pensioenfonds nadrukkelijk te blijven adresseren. Het bestuur constateert dat dit onderwerp op de strategische agenda staat en gaat zorgvuldig te werk met de uitvoering hiervan. Een eerste stap is om vanuit een heldere en breed gedragen missie en visie een strategie uit te werken. De overige aanbevelingen van het VO en de RvT zullen worden besproken in het bestuur en omgezet in acties voor 2015.

Het bestuur dankt beide fondsorganen voor de constructieve discussies die hebben plaatsgevonden en ziet dat niet alleen binnen het bestuur, maar ook binnen de RvT en het VO wordt gekeken naar de verschillende belangen en dat een beoordeling vanuit de eigen verantwoordelijkheid plaatsvindt. Ten slotte is het bestuur verheugd dat er binnen het VO sprake is van een verdergaande kennisontwikkeling.

5 De jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart statutair gevestigd te Rotterdam de jaarrekening over boekjaar 2014 eindigend op 31 december 2014. In hoofdstuk 6 Overige gegevens volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en van de accountant van het pensioenfonds. De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2014	2013
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	783.612	604.428
Vorderingen en overlopende activa	(2)	2.841	3.512
Overige activa	(3)	454	1.186
		<u>786.907</u>	<u>609.126</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	100.591	31.482
Technische voorzieningen	(5)	654.494	545.286
Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)	(6)	26.308	19.697
Overige schulden en overlopende passiva	(7)	5.514	12.661
		<u>786.907</u>	<u>609.126</u>
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		2014	2013
Dekkingsgraad op basis van FTK (in%)			
Nominaal		115,4	105,8

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2014	2013
BATEN		
Premiebijdragen risico pensioenfonds (8)	25.133	25.049
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds (9)	172.159	7.830
	<u>197.292</u>	<u>32.879</u>
LASTEN		
Pensioenuitkeringen (10)	15.841	12.880
Pensioenuitvoeringskosten (11)	2.609	2.786
Mutatie technische voorzieningen (12)		
Pensioenopbouw	15.090	17.957
Rentetoevoeging	2.085	2.001
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	-15.600	-12.995
Wijziging uit hoofde van overdrachten van rechten	-537	-1.476
Wijziging marktrente	120.585	-20.268
Wijziging overige actuariële grondslagen	-12.870	1.891
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	1.526	2.123
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-1.075	-7.595
	<u>109.204</u>	<u>-18.362</u>
Mutatie overige technische voorzieningen	4	6
	<u>109.208</u>	<u>-18.356</u>
Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds (13)	525	1.317
	<u>128.183</u>	<u>-1.373</u>
Saldo van baten en lasten	<u>69.109</u>	<u>34.252</u>
	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>69.109</u>	<u>34.252</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

	2014	2013
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico fonds	26.756	28.304
Ontvangen waardeoverdrachten risico pensioenfonds	469	-1
Betaalde pensioenuitkeringen	-15.189	-12.828
Betaalde waardeoverdrachten risico pensioenfonds	-1.226	-303
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-3.225	-2.732
	<u>7.585</u>	<u>12.440</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	327.929	255.127
Betaald inzake aankopen beleggingen	-355.956	-280.875
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	13.600	9.837
Overige ontvangsten en uitgaven beleggingen	7.008	5.019
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-898	-941
	<u>-8.317</u>	<u>-11.833</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>-732</u></u>	<u><u>607</u></u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2014	2013
Liquide middelen per 1 januari	1.186	579
Mutatie liquide middelen	-732	607
Liquide middelen per 31 december	<u><u>454</u></u>	<u><u>1.186</u></u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Het doel van het pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart, statutair gevestigd te Rotterdam. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche Rijn- en Binnenvaart verplicht aangesloten werkgevers. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de in de branche verplicht gestelde pensioenregeling.

Overeenstemmingsverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Het bestuur heeft op 25 juni 2015 de jaarrekening vastgesteld.

Stelselwijziging

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft de richtlijn RJ 610.270 uitgebracht. Deze richtlijn stelt dat ontvangen, maar nog niet aangewende middelen uit hoofde van VPL verantwoord dienen te worden als verplichting. Tot boekjaar 2013 werden deze middelen door het fonds als bestemmingsreserve Overgangsregeling 2007 verantwoord. Vanaf boekjaar 2014 wordt de richtlijn gevolgd en worden VPL-middelen verantwoord als langlopende schuld.

Bij inkoop van de rechten wordt de inkoopsom (en hiermee de vrijval uit de langlopende schuld) als separate post onder de overige premiebaten verantwoord. Eventuele beleggingsresultaten inzake VPL worden direct toegevoegd aan de langlopende schuld. De voor VPL en cao partijen bestemde premies worden direct toegevoegd aan de langlopende schuld.

Als gevolg van deze stelselwijziging zijn de vergelijkende cijfers aangepast. Het cumulatieve effect van de stelselwijziging dat betrekking heeft op perioden voorafgaande aan het vorige boekjaar is verwerkt in het eigen vermogen aan het begin van het voorgaand boekjaar.

Als gevolg van de stelselwijziging is het resultaat in 2013 afgenomen met EUR 2,4 miljoen, de reserves ultimo 2013 zijn afgenomen met EUR 19,7 miljoen. De stelselwijziging heeft geen effect op de dekkingsgraad van het fonds, aangezien zowel de bestemmingsreserve als de langlopende schuld buiten de berekening van de dekkingsgraad worden gehouden.

In onderstaande tabel zijn de effecten van de stelselwijziging op de posten in de jaarrekeningen weergegeven.

	Reserve overgangsregeling 2007	Langlopende schulden	Premiebijdragen VPL *	Beleggings- resultaten	Resultaat
Saldo per 31 december 2013 voor stelselwijziging	19.697	-	-	7.585	36.638
Saldo per 1 januari 2014 voor stelselwijziging	-	19.697	-2.631	7.830	34.252
Effect stelselwijziging	-19.697	19.697	-2.631	245	-2.386

* De mutatie onder premiebijdragen VPL betreft de in 2013 vastgestelde VPL premie ad EUR -3.340, de onttrekking u.h.v. onvoorwaardelijke geworden rechten ad EUR 2.123 en de correctie op de beginstand als gevolg van de herrekening van de langlopende schuld ad EUR -1.414.

Schattingwijzigingen

Prognosetafel en ervaringssterfte

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Vanaf boekjaar 2014 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2014 zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftetekansen die volgen uit de tafel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. De overgang naar de nieuwe Prognosetafel heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van EUR 4,2 miljoen. De gewijzigde correctiefactoren voor de ervaringssterfte hebben geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van EUR 9,3 miljoen. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als bate in het verslagjaar verantwoord.

Kostenopslag

Op basis van een onderzoek naar adequate opslag voor (toekomstige) uitvoeringskosten heeft het bestuur besloten de excassokosten opslag per 31 december te verhogen van 3% naar 3,5% van de netto Technische Voorziening. Dit geeft een negatief resultaat van EUR 3,2 miljoen en is als last in het verslagjaar 2014 verantwoord.

Partnerfrequentie

De partnerfrequentie is per ultimo 2014 gebaseerd op CBS cijfers 2013, voorheen op GBMV 1985-1990. Deze wijziging geeft een positief resultaat van EUR 1,5 miljoen en is als bate in het verslagjaar 2014 verantwoord.

Wezenopslag

Met ingang van 2014 is de wezenopslag verlaagd van 6,0% naar 1,5% van het latent partnerpensioen. Deze wijziging geeft een positief resultaat van EUR 1,1 miljoen en is als bate in het verslagjaar 2014 verantwoord.

Rubriceringswijzigingen

De jaarrekening 2014 is in vergelijking tot de jaarrekening 2013 in de toelichting gewijzigd inzake de toelichting op de beleggingen. De wijziging betreft het volgende. In de jaarrekening 2013 was een tabel opgenomen waarin de beleggingscategorieën uitgesplitst werden naar de componenten belegde waarde, vorderingen, schulden en liquide middelen. Van de belegde waarde werd vervolgens een verloopoverzicht getoond.

Met ingang van de jaarrekening 2014 is de hiervoor genoemde tabel komen te vervallen. Het verloopoverzicht beleggingen geeft in de jaarrekening 2014 het verloop van de totale waarde per beleggingscategorie weer (inclusief de vorderingen, schulden en liquide middelen). De mutatie van de vorderingen, schulden en liquide middelen is met ingang van 2014 verantwoord in de regel overige mutaties in het verloopoverzicht van de beleggingen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast om vergelijking tussen 2014 en 2013 mogelijk te maken.

De gewijzigde indeling heeft geen invloed op het vermogen, het resultaat en de dekkingsgraad van het fonds.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2014	31-12-2013
US Dollar	1,21	1,38
Britse Pond	0,78	0,83
Japanse Yen	145,08	144,83

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde.

Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen actuele waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van actuele waarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Vastgoedbeleggingen

Participaties in vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen actuele waarde per 31 december van het boekjaar.

De actuele waarde van de vastgoedfondsen die in Nederlands vastgoed beleggen is bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties. Elk kwartaal wordt circa 25% van de vastgoedportefeuille extern getaxiseerd door een erkende taxateur conform de richtlijnen van de vermogensbeheerder. Deze richtlijnen sluiten aan bij de ROZ/IPD-index. Het overige deel van de portefeuille wordt per kwartaal gewaardeerd op basis van interne indexering. Deze is gebaseerd op externe taxaties per sector per kwartaal. Ten aanzien van de waardering per 31 december is voor de objecten die niet extern getaxiseerd zijn, in het laatste kwartaal een update van de externe taxateur ontvangen.

De actuele waarde van de vastgoedfondsen die in internationaal vastgoed beleggen (AREA Funds) worden gewaardeerd op basis van de door de Onderliggende Vastgoedfondsen opgegeven beleggingswaarden van die fondsen, zoals deze op het moment van waardering aan de Beheerder ter beschikking staan. Overige vermogensbestanddelen van het Fonds worden gewaardeerd volgens algemeen aanvaarde verslaggevingsgrondslagen. De internationale beleggingen zijn allemaal in een fund-to-fund structuur opgezet en afhankelijk van het onderliggende fonds wordt de taxatie 1x per kwartaal, 1x per jaar uitgevoerd.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de beursnotering per balansdatum. De reële waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de per balansdatum geldende beurskoers. Niet beursgenoteerde vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Participaties in beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de actuele waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Vanaf 2012 betreft dit de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate. Het hanteren van de UFR houdt in dat voor ver in de toekomst liggende verplichtingen (20 jaar tot 60 jaar) een aangepaste rentecurve (ultimo 2014 hogere rente) wordt gehanteerd. Voor verplichtingen korter dan 20 jaar geldt de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2014:

Overlevingstafels

Bij het waarderen van de technische voorzieningen is uitgegaan van de sterftetekansen uit de Prognosetafel AG2014. Deze sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van fondsspecifieke ervaringssterfte (Towers Watson ervaringssterftemodel 2014).

Partnerfrequentie

Voor uitgesteld/latent partnerpensioen, behorend bij niet ingegaan ouderdompensioen wordt het systeem van onbepaalde partner gehanteerd, uitgaande van gehuwdheidsfrequenties op basis van CBS cijfers 2013. Vanaf leeftijd 65 wordt de gehuwdheidsfrequentie op 100% gesteld. Na de pensioendatum wordt gebruik gemaakt van het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 1,5% (2013: 6,0%) van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 65 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftetekansen.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Kostenopslag ter grootte van 3,5% (2013: 3,0%) van de technische voorziening in verband met toekomstige administratieve excassokosten.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Voor de verzekering van het arbeidsongeschiktheidspensioen zijn invaliderings- en revalideringskansen afgeleid uit gegevens van de uitvoering van de sociale zekerheid. Indien de jaarlijkse analyse van de resultaten hiertoe aanleiding geeft, zullen nieuwe revalideringskansen geschat worden.

Onvindbaren

Niet opgevraagd pensioen: Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de reservering 5 jaar volledig in stand gehouden en vervolgens in 10 jaar lineair afgeschreven tot nihil.

Overige technische voorziening (Sparfonds gemoedsbezwaarden)

Dit betreft een spaarregeling voor deelnemers die niet verzekerd willen zijn. Op de pensioenleeftijd wordt het gespaarde bedrag in 15 jaar uitbetaald.

Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)

De langlopende schulden uit hoofde van VPL betreft de gefactureerde premie VPL. Hieraan worden de beleggingsresultaten toegevoegd, de inkoopsum van de extra pensioenaanspraken wordt onttrokken aan deze schuld. De verwerking van de VPL regeling vindt op de hiervoor beschreven wijze plaats teneinde vermenging van pensioenvermogen met VPL- gelden tegen te gaan.

De jaarlijks aan de langlopende schuld toe te voegen premie (dotatie) bedraagt 3,1% van de pensioengrondslag. Het toe te kennen rendement betreft het behaalde rendement van het beleggingsmandaat VPL. De inkoop van aanspraken vindt plaats op basis van de grondslagen voor de kostendekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 1 januari van het inkoopjaar, inclusief een solvabiliteitsopslag van 12,7% (2013: 13,3%).

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kort- en langlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen, alsmede premies van de Stichting Voortzetting Pensioenverzekering (FVP). Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers is tevens verantwoord de inkoopsum van de toekenning VPL aanspraken.

Beleggingsresultaten

De beleggingsresultaten voor beleggingen voor risico fonds en beleggingen inzake VPL worden op dezelfde wijze vastgesteld.

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie technische voorziening voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 3,5% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3,0% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Ten opzichte van 2013 zijn in 2014 aanpassingen verricht op basis van de mutaties in de overlopende posten van de beleggingsactiviteiten. In dit kader zijn de vergelijkende cijfers van 2013 aangepast.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2014	47.450	186.062	365.342	-4.201	601	595.254
Aankopen	48	283.064	72.844	-	-	355.956
Verkopen	-	-222.372	-106.544	987	-	-327.929
Overige mutaties	-63	-	-7.147	595	-393	-7.008
Waardemutaties	-1.022	18.607	95.675	52.745	-	166.005
Stand per 31 december 2014	46.413	265.361	420.170	50.126	208	782.278

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

1.334

783.612

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2013	51.448	161.740	353.601	6.060	2.986	575.835
Aankopen	797	9.655	270.423	-	-	280.875
Verkopen	-2.553	-8.000	-237.608	-6.966	-	-255.127
Overige mutaties	233	-	-1.147	-1.719	-2.385	-5.018
Waardemutaties	-2.475	22.667	-19.927	-1.576	-	-1.311
Stand per 31 december 2013	47.450	186.062	365.342	-4.201	601	595.254

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

9.174

604.428

Van het totaal van de beleggingen heeft een bedrag van EUR 26.255 (2013: EUR 18.726) betrekking op VPL. Ultimo 2014 bestaan de VPL beleggingen uit vastrentende waarden (obligaties).

De overige mutaties betreft de mutatie in de beleggingsdebiteuren, beleggingscrediteuren en liquide middelen.

Reële waarde

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van directe en afgeleide marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Markt noteringen direct	Markt noteringen afgeleid	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2014				
Vastgoedbeleggingen	1.489	-	44.924	46.413
Aandelen	-	265.361	-	265.361
Vastrentende waarden	316.531	6.394	97.245	420.170
Derivaten	3.941	46.185	-	50.126
Overige beleggingen	208	-	-	208
Totaal	<u>322.169</u>	<u>317.940</u>	<u>142.169</u>	<u>782.278</u>
Per 31 december 2013				
Vastgoedbeleggingen	1.552	-	45.898	47.450
Aandelen	-	186.062	-	186.062
Vastrentende waarden	274.531	-	90.811	365.342
Derivaten	3.345	-7.546	-	-4.201
Overige beleggingen	601	-	-	601
Totaal	<u>280.029</u>	<u>178.516</u>	<u>136.709</u>	<u>595.254</u>

De beleggingsdebiteuren, beleggingscrediteuren en liquide middelen zijn opgenomen onder marktnoteringen direct.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waarde-oordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Schatting van reële waarde

Vastgoed

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingmodellen en -technieken betreft indirect vastgoed. Zoals bij de grondslagen staat vermeld is de waarde gebaseerd op de taxatiewaarde. De eerste waardering is verkrijgingsprijs inclusief transactiekosten. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert, binnen de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om " met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een contante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.

Aandelen

Van de belegde waarde in aandelen staat de waarde van aandelenfondsen opgenomen als vastgesteld op basis van 'waarderingmodellen en -technieken'

Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft hoofdzakelijk hypotheeklen. De berekeningsgrondslag staat vermeld in de algemene toelichting op de grondslagen.

Derivaten

Bij de schatting van de reële waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen.

Overige beleggingen

Voor de waardering van deze beleggingen wordt uitgegaan van de waardebepaling welke is opgesteld ten behoeve van deze externe fondsbeheerders. De waardering vindt plaats op basis van reële waarde. De wijze waarop de reële waarde wordt bepaald is afhankelijk van de externe fondsbeheerder en van de aard van de belegging. De volgende variabelen spelen hierbij een rol: de aanschafwaarde voor wat betreft recente investeringen, toekomstige kasstromen, waarde van de activa, waardering van vergelijkbare objecten.

Vastgoedbeleggingen

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
Specificatie vastgoed beleggingen naar soort:		
Indirect vastgoed	44.924	45.898
Beleggingsdebiteuren	1.489	1.553
Beleggingscrediteuren	-	-1
	<u>46.413</u>	<u>47.450</u>

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Specificatie naar soort:

Aandelen beleggingsfondsen	<u>265.361</u>	<u>186.062</u>
----------------------------	----------------	----------------

Vastrentende waarden

	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie vastrentende waarden naar soort:		
Staatsobligaties	329.823	267.362
Bedrijfsobligaties (credits)	59.285	61.169
Hypotheken	27.517	26.568
Overige	1.273	824
Beleggingsdebiteuren	2.295	3.867
Liquide middelen	26	6.046
Beleggingscrediteuren	-49	-494
	<u>420.170</u>	<u>365.342</u>

Derivaten

Specificatie derivaten naar soort:

Rentederivaten	47.505	-8.945
Valutaderivaten	-1.320	1.399
Beleggingsdebiteuren	3.373	3.194
Liquide middelen	568	151
	<u>50.126</u>	<u>-4.201</u>

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Derivaten worden geacht als instrumenten geschikt te zijn om risico's te beheersen en de portefeuille doeltreffend te beheren. Derivaten worden ingezet in het kader van risicobeheer. Daarbij wordt ernaar gestreefd om de omvang en het gebruik van derivaten beperkt te houden. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het rente- en valutarisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen.

Binnen de beleggingsfondsen wordt gebruik gemaakt van derivaten en is sprake van collateral management. Ultimo 2014 bedraagt het ontvangen collateral EUR 49.464. Het ontvangen collateral bestaat ultimo 2014 uit obligaties.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

Renteswaps: dit betreft met Kas Bank afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. De prijs is gebaseerd op de koers die de Kas Bank in de markt ontvangt, plus of min de afgesproken opslag. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2014:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Intrest rate swaps	175.000	47.505	-
Forward EUR/USD januari 2015	25.963	14.321	-1.334
		<u>61.826</u>	<u>-1.334</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2013:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Intrest rate swaps	155.000	-	-8.945
Forward EUR/USD januari 2014	109.303	649	-
Forward EUR/GBP januari 2014	12.940	-	-229
Forward EUR/JPY januari 2014	13.279	979	-
		<u>1.628</u>	<u>-9.174</u>

	31-12-2014	31-12-2013
Overige beleggingen		
Liquide middelen	<u>208</u>	<u>601</u>

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
2. Vorderingen en overlopende activa		
Vordering op werkgevers	861	1.379
Vordering op deelnemers	8	17
Waardeoverdrachten	49	86
Nog te factureren premie *	1.439	2.023
Overlopende activa **	484	7
	<u>2.841</u>	<u>3.512</u>

* Gedurende het premiejaar worden aan de werkgevers voorschotnota's verstrekt op basis van gegevens van voorgaande jaren. Begin 2015 is aan de hand van de gegevensverstrekking door de werkgevers de definitieve jaarpremie 2014 vastgesteld. Vanwege deze procedure ontstaan er verschillen tussen de voorschotnota en de definitieve premienota.

** De overlopende activa betreft hoofdzakelijk de in december 2014 vooruitgefactureerde voorschotnota van het eerste kwartaal van 2015 van Syntrus Achmea Pensioenbeheer ad EUR 478.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers'.

Werkgevers	1.413	1.817
Voorziening dubieuze debiteuren	-552	-438
	<u>861</u>	<u>1.379</u>

In 2014 is een bedrag van EUR 114 gedoteerd aan de voorziening (2013: dotatie EUR 116). Er werd een bedrag EUR 19 aan premies over voorgaande jaren als oninbaar afgeschreven (2013: EUR 142).

3. Overige activa

Liquide middelen	<u>454</u>	<u>1.186</u>
------------------	------------	--------------

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de betreffende beleggingscategorie opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	<u>Algemene reserve</u>
Stand per 1 januari 2014	31.482
Uit bestemming saldo van baten en lasten	69.109
Stand per 31 december 2014	<u>100.591</u>
	<u>Algemene reserve</u>
Stand per 1 januari 2013	-2.770
Uit bestemming saldo van baten en lasten	34.252
Stand per 31 december 2013	<u>31.482</u>

	<u>31-12-2014</u>		<u>31-12-2013</u>	
		ln %		ln %
Solvabiliteit				
Aanwezig vermogen	755.085	115,4	576.768	105,8
Af: technische voorziening	654.494	100,0	545.286	100,0
Eigen vermogen	<u>100.591</u>	15,4	<u>31.482</u>	5,8
Af: vereist eigen vermogen	<u>100.142</u>	15,3	<u>69.392</u>	12,7
Vrij vermogen	449	0,1	-37.910	-6,9
Minimaal vereist eigen vermogen	29.448	4,5	24.534	4,5
Dekkingsgraad		115,4		105,8

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting Risicobeheer en derivaten.

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van reservetekort.

De solvabiliteit van het pensioenfonds is per ultimo 2014 toereikend (2013: Reservetekort).

Het verloop van de nominale dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

	2014	2013
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	105,8	99,5
Premie	1,1	1,2
Uitkeringen	0,1	-
Toeslagverlening	-	-
Wijziging marktrente	-19,2	3,7
Rendement op beleggingen	31,0	1,0
Overige oorzaken en kruiseffecten	-3,4	0,4
Dekkingsgraad per 31 december	115,4	105,8

Het effect bij de overige oorzaken en kruiseffecten wordt voornamelijk veroorzaakt door de resultaten in het boekjaar (sterfte, arbeidsongeschiktheid, kosten, mutaties en wijziging grondslagen) en door kruiseffecten van voornamelijk de wijziging van RTS met in dit geval het beleggingsresultaat. Bij het analyseren van de invloed van verschillende factoren op de dekkingsgraad, wordt het effect van een factor afgezonderd van het effect van de andere factoren, waarbij deze andere factoren constant worden gehouden. Het gecombineerde effect van verschillende factoren kan dan afwijken van de som van de samenstellende delen. Dit verschil wordt veroorzaakt, doordat de factoren niet alleen invloed hebben op het eindresultaat, maar ook op elkaar. Dit verschijnsel wordt kruiseffecten genoemd.

Herstelplan

De door de Pensioenwet vereiste dekkingsgraad is 115,3%. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad ad 115,4% hoger is dan de vereiste dekkingsgraad, is ultimo 2014 sprake van een marge op de reservepositie. Het herstelplan, zoals vastgesteld in 2009, is van rechtswege geëindigd per 31 december 2014.

Het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen is per 1 januari 2015 van kracht geworden. Het nFTK is bedoeld om nominale pensioenen te beschermen. Voor toetsing van beleidsbeslissingen aan het wettelijk kader wordt de beleidsdekkingsgraad leidend. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan vaststelling. Bij de berekening van de beleidsdekkingsgraad in 2015 wordt de dekkingsgraad per 31 december 2014 op basis van maandeinden berekend. Deze beleidsdekkingsgraad is per 1 januari 2015 110,6%. De vereiste dekkingsgraad onder het nFTK bedraagt 119,3%. Hiermee is per 1 januari 2015 weer sprake van een tekort. Voor 1 juli 2015 zal het pensioenfonds een nieuw herstelplan indienen bij DNB.

5. Technische voorzieningen

	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds		
Technische voorziening voor risico fonds	654.401	545.197
Overige technische voorziening (spaarfonds gemoedsbezwaarden)	93	89
	<u>654.494</u>	<u>545.286</u>

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2014	2013
Stand per 1 januari	545.197	563.559
Pensioenopbouw	15.090	17.957
Rentetoevoeging	2.085	2.001
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	-15.600	-12.995
Wijziging uit hoofde van overdrachten van rechten	-537	-1.476
Wijziging marktrente	120.585	-20.268
Wijziging overige actuariële grondslagen	-12.870	1.891
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	1.526	2.123
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-1.075	-7.595
Stand per 31 december	<u>654.401</u>	<u>545.197</u>

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

Deelnemers	237.227	211.739
Gewezen deelnemers	160.809	115.333
Pensioengerechtigden	234.269	202.245
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	22.096	15.880
Technische voorziening basisregeling	<u>654.401</u>	<u>545.197</u>
Overige technische voorziening (spaarfonds gemoedsbezwaarden)	93	89
	<u>654.494</u>	<u>545.286</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De door de Stichting verzekerde pensioenregeling kan worden gekarakteriseerd als een voorwaardelijk geïndexeerde opbouwregeling.

De pensioenregeling voorziet in ouderdomspensioen ten behoeve van deelnemers en gewezen deelnemers en in (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen. Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen.

De pensioengrondslag wordt bepaald door het loon te verminderen met een franchise. De franchise wordt jaarlijks, per 1 januari, aangepast in overeenstemming met de consumentenprijsindex zoals vastgesteld door CBS.

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid. Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen. Met betrekking tot de mate van de feitelijke toekenning heeft het bestuur met ingang van 2007 besloten de onderstaande beleidsstaffel als leidraad te hanteren. Deze staffel geldt slechts als uitgangspunt; bij de jaarlijkse besluitvorming zal het bestuur andere relevante economische omstandigheden (zoals economische vooruitzichten en verwachte bestandsontwikkeling) in ogenschouw nemen.

Het bestuur gebruikt als leidraad voor de toeslagverlening een staffel, waarbij de toeslagverlening afhankelijk is van de dekkingsgraad op moment van toeslagverlening;

- als de volgens het FTK berekende dekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad die het FTK vereist + 5% punt, verleent het pensioenfonds geen toeslag;
- als de volgens het FTK berekende dekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad die het FTK vereist + 10% punt, verleent het pensioenfonds een volledige toeslag;
- als de volgens het FTK berekende dekkingsgraad tussen de twee hiervoor berekende dekkingsgraden ligt, berekent het pensioenfonds de toeslag pro rata.

Verder mag de dekkingsgraad na toeslag niet onder de 105% uitkomen. Als de middelen van het pensioenfonds het toelaten, streeft het bestuur ernaar de pensioenen jaarlijks aan te passen aan de stijging van het consumentenprijsindexcijfer (afgeleide cpi periode oktober-oktober). Dit betekent dat de index niet beïnvloed wordt door belasting- en accijnseffecten. Dit indexcijfer stelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vast.

Het bestuur volgt met dit beleid categorie D1 zoals beschreven in de toeslagenmatrix. Dat betekent dat er geen recht bestaat op toekomstige verhogingen en dat de toeslagen voorwaardelijk zijn.

In de afgelopen drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen niet verhoogd. Het bestuur heeft besloten om ook per 1 januari 2015 geen toeslagen te verlenen.

	2014	2013
6. Langlopende schulden (uit hoofde van VPL)		
Stand per 1 januari	19.697	17.311
Premie van de pensioengrondslagen	3.064	3.340
Beleggingsrendement	6.467	-245
Onttrekking u.h.v. onvoorwaardelijk geworden rechten	-1.720	-2.123
Correctie op beginstand *	-1.200	1.414
Stand per 31 december	<u>26.308</u>	<u>19.697</u>

Het bestuur heeft in 2014 besloten om met terugwerkende kracht de solvabiliteitsopslag over de inkoop VPL aanspraken in de afgelopen jaren te onttrekken. Dit heeft geleid tot een correctie van ad EUR -1.200. Het bestuur heeft in 2013 besloten tot een herberekening van de langlopende schuld VPL, dit heeft geleid tot een correctie ad EUR 1.414. In de staat van baten en lasten verantwoord onder de premiebijdragen.

	31-12-2014	31-12-2013
7. Overige schulden en overlopende passiva		
Te verrekenen premies	2.208	1.831
Belastingen en premies sociale verzekeringen	893	248
Derivaten	1.334	9.174
Uitkeringen	-	1
Waardeoverdrachten	828	1.097
Vermogensbeheerkosten	81	-
Overige schulden	170	310
	<u>5.514</u>	<u>12.661</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2014	31-12-2013
Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorziening (FTK-waardering)	654.494	545.286
Buffers:		
S1 Renterisico	20.828	19.617
S2 Risico zakelijke waarden	85.744	54.116
S3 Valutarisico	5.529	7.123
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	5.140	11.243
S6 Verzekeringstechnisch risico	19.991	16.221
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-37.090	-38.928
Totaal S (vereiste buffers)	100.142	69.392
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	754.636	614.678
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	755.085	576.768
Surplus/Tekort	449	-37.910

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de markttrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2014		31-12-2013	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	391.796	14,9	337.466	13,3
Duration van de vastrentende waarden (na derivaten)	437.982	25,9	329.920	23,8
Technische voorziening (FTK-waardering)	654.494	19,6	545.286	18,6

Beleid is om de rente mismatch te beperken waarbij de strategisch beoogde renteafdekking op basis van markttrente in 2014 circa 75% is. Ultimo 2014 was de renteafdekking 69,2% op basis van de dagelijkse nominale rentetermijnstructuur.

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele markttrentestructuur), de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties en swaps in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul).

Risico zakelijke waarden (S2)

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in de staat van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2014		31-12-2013	
		In %		In %
Specificatie vastgoed beleggingen naar aard:				
Kantoren	6.048	13,0	6.624	14,0
Winkels	10.136	21,8	10.555	22,2
Woningen	21.126	45,5	21.281	44,9
Participaties in vastgoedfondsen	7.614	16,5	7.438	15,6
Beleggingsdebiteuren	1.489	3,2	1.553	3,3
Beleggingscrediteuren	-	-	-1	-
	<u>46.413</u>	<u>100,0</u>	<u>47.450</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2014		31-12-2013	
		In %		In %
De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren:				
Basismaterialen	14.845	5,6	12.822	6,9
Cyclische consumenten goederen	25.273	9,5	20.030	10,8
Financiële dienstverlening	60.053	22,6	37.081	19,9
Vastgoed	-	0,1	4.685	2,5
Communicatie diensten	11.089	4,2	10.116	5,4
Energie	21.117	8,0	16.844	9,1
Industrie	26.799	10,1	19.492	10,5
Technologie	38.058	14,3	23.615	12,7
Defensieve goederen	31.148	11,7	18.778	10,1
Gezondheidszorg	27.955	10,5	16.594	8,9
Nutsbedrijven	9.024	3,4	6.005	3,2
	<u>265.361</u>	<u>100,0</u>	<u>186.062</u>	<u>100,0</u>

Specificatie aandelen naar regio:

Landen binnen de Europese Unie	52.644	19,8	35.538	19,1
Landen buiten de Europese Unie	212.717	80,2	150.524	80,9
	<u>265.361</u>	<u>100,0</u>	<u>186.062</u>	<u>100,0</u>

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille voor afdekking via valutaderivaten dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2014 circa 11% (2013: 29%). Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten EUR -33.017 (2013: EUR 1.399). Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven. De netto risicopositie bedraagt ultimo 2014 circa 7% (2013: 6%).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2014	Nettopositie na afdekking 2013
EUR	728.620	25.963	754.583	561.838
AUD	111	-	111	4.720
CAD	-	-	-	6.127
GBP	5	-	5	475
HKD	11.812	-	11.812	8.720
JPY	-	-	-	671
USD	3.043	-27.283	-24.240	-22.794
Overige	40.007	-	40.007	35.497
	<u>783.598</u>	<u>-1.320</u>	<u>782.278</u>	<u>595.254</u>

Grondstoffenrisico (S4)

Fondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. In het standaardmodel is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor grondstoffen voorgeschreven. Het grondstoffenrisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in grondstoffen van 30%. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar verschillende soorten grondstoffen. Het fonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geld-leningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2014		31-12-2013	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	417.899	99,5	355.923	97,4
Andere	2.271	0,5	9.419	2,6
	<u>420.170</u>	<u>100,0</u>	<u>365.342</u>	<u>100,0</u>

De beleggingsdebiteuren, crediteuren en liquide middelen zijn opgenomen onder de categorie Andere.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2014		31-12-2013	
		In %		In %
AAA	238.776	56,8	169.220	46,3
AA	112.089	26,7	98.420	26,9
A	30.983	7,4	37.123	10,2
BBB	26.387	6,3	23.739	6,5
B	1.630	0,4	-	-
Geen rating	10.305	2,4	36.840	10,1
	<u>420.170</u>	<u>100,0</u>	<u>365.342</u>	<u>100,0</u>

Het aandeel van categorie beleggingen met geen rating is in 2014 afgenomen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de aangepaste rating van het fonds Particuliere hypotheke, van geen rating in 2013 naar de categorie AA in 2014. Tevens vallen de beleggingsdebiteuren, crediteuren en liquide middelen in deze categorie.

Verzekeringstechnische risico (S6)

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2014 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het fonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of tegenpartij.

Vastrentende waarden van:	31-12-2014	31-12-2013
Franse (staats) obligaties	41.060	63.100
Duitse (staats) obligaties	62.362	59.511
Belgische (staats) obligaties	49.018	56.523
Obligaties uitgegeven door de Europese Unie	41.967	52.808
Nederlandse (staats) obligaties	65.345	24.191

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

Het bestuur heeft geconcludeerd dat er geen sprake is van concentratie.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van transacties tussen het pensioenfonds en de aangesloten ondernemingen en tussen het pensioenfonds en bestuurders van het pensioenfonds.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar toelichting 11. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurder die deelneemt aan de pensioenregeling van het fonds doet dit op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Overige transacties met verbonden partijen

Er zijn geen overige transacties met verbonden partijen.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2014	2013
8. Premiebijdragen risico pensioenfonds		
Werkgevers- en werknemersgedeelte	22.280	24.575
FVP bijdragen	66	23
	<u>22.346</u>	<u>24.598</u>
Inkoopsom toekenning VPL aanspraken	1.720	2.123
Correctie op beginstand (Langlopende schuld) VPL *	1.200	-1.414
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-114	-116
Afschrijving premievorderingen	-19	-142
	<u>25.133</u>	<u>25.049</u>

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 19,49% (2013: 19,49%) van de pensioengrondslag. In de premie van de werkgever en werknemer over 2014 is een extra bijdrage begrepen van EUR 3,1 miljoen (2013: EUR 3,3 miljoen) in het kader van het versterken van het vermogen van het fonds uit hoofde van de uitvoering van het herstelplan.

* Het bestuur heeft in 2014 besloten om met terugwerkende kracht de solvabiliteitsopslag over de inkoop VPL aanspraken in de afgelopen jaren te onttrekken. Dit heeft geleid tot een correctie van ad EUR 1.200.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

Kostendekkende premie	19.622	23.305
Gedempte premie	17.075	17.828
Feitelijke premie	22.346	24.598

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2013 gepubliceerd door DNB). De feitelijke premie is in 2014 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

Actuarieel benodigde koopsom	15.510	18.457
Opslag voor uitvoeringskosten	2.142	2.393
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.970	2.455
	<u>19.622</u>	<u>23.305</u>

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

	2014	2013
Actuarieel benodigde koopsom	13.250	13.623
Opslag voor uitvoeringskosten	2.142	2.393
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.683	1.812
	<u>17.075</u>	<u>17.828</u>

De kosten pensioenopbouw betreffen de kosten van de jaarinkoop van de pensioenaanspraken inclusief de kosten voor premievrijstelling voor nieuwe arbeidsongeschiktheidsgevallen. De toeslagverlening is voorwaardelijk en daarom geen onderdeel van de kosten pensioenopbouw. De pensioenuitvoeringskosten volgen uit de staat van baten en lasten.

Er is geen sprake van premiekortingen dan wel premieopslagen.

9. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten 2014	Indirecte beleggings- opbrengsten 2014	Kosten van vermogens- beheer 2014	Totaal 2014
Vastgoed beleggingen	2.266	-1.022	-34	1.210
Aandelen	2.584	18.607	-190	21.001
Vastrentende waarden	4.725	95.675	-691	99.709
Derivaten	3.452	52.745	-55	56.142
Overige beleggingen	573	-	-9	564
	<u>13.600</u>	<u>166.005</u>	<u>-979</u>	<u>178.626</u>
Af: Rendementstoerekening VPL				-6.467
				<u>172.159</u>
	Directe beleggings- opbrengsten 2013	Indirecte beleggings- opbrengsten 2013	Kosten van vermogens- beheer 2013	Totaal 2013
Vastgoed beleggingen	2.124	-2.475	-123	-474
Aandelen	655	22.667	-433	22.889
Vastrentende waarden	4.325	-19.927	-290	-15.892
Derivaten	2.905	-1.576	-7	1.322
Overige beleggingen	-172	-	-88	-260
	<u>9.837</u>	<u>-1.311</u>	<u>-941</u>	<u>7.585</u>
Af: Rendementstoerekening VPL				245
				<u>7.830</u>

De kosten van vermogensbeheer bedragen in 2014 EUR 979 (2013: EUR 941). Dit betreft de beheervergoedingen en administratie- en advieskosten die direct gefactureerd zijn door de dienstverleners en betaald zijn door het pensioenfonds. De advies- en administratiekosten zijn naar rato verdeeld over de beleggingscategorieën. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2014 EUR 568 (2013: EUR 622).

	2014	2013
10. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	11.059	9.953
Partnerpensioen	2.602	2.494
Wezenpensioen	52	53
Invalideitpensioen	207	217
Afkopen	1.921	164
Overige	-	-1
	<u>15.841</u>	<u>12.880</u>

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 458,06 (2013: € 451,22) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

11. Pensioenuitvoeringskosten

Bestuurskosten	245	248
Administratiekostenvergoeding	1.825	1.852
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	367	408
Accountantskosten	76	65
Contributies en bijdragen	56	46
Overig	40	167
	<u>2.609</u>	<u>2.786</u>
	2014	2013
Controle van de jaarrekening	51	55
Controle representativiteit	15	-
Advisering	10	10
	<u>76</u>	<u>65</u>

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2014 als 2013 uitgevoerd door KPMG Accountants N.V.

Bezoldiging Personeelsleden

De kosten ten behoeve van het bestuursbureau zijn EUR 492 (2013: EUR 487) en zijn opgenomen onder de administratiekostenvergoeding.

Personeelsleden

Het fonds heeft zowel in 2014 als in 2013 geen personeel in dienst. De pensioenuitvoering is volledig uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

Bezoldiging bestuurders

De bestuurskosten hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten 2014: EUR 245 (2013: EUR 248).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

12. Mutatie technische voorzieningen

Pensioenopbouw

Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 0,379% (2013: 0,351%), zijnde EUR 2.085 (2013: EUR 2.001). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2013.

Indexering en overige toeslagen

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

Als de middelen van het pensioenfonds het toelaten, streeft het bestuur ernaar de pensioenen jaarlijks aan te passen aan de stijging van het consumentenprijsindexcijfer (afgeleide cpi periode oktober-oktober). Dit betekent dat de index niet beïnvloed wordt door belasting- en accijnseffecten. Dit indexcijfer stelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vast. Het bestuur beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen van het pensioenfonds toereikend zijn om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Er bestaat geen recht op toeslagverlening en er is dus geen zekerheid of en in hoeverre het pensioenfonds in de toekomst een toeslag kan verlenen. Het pensioenfonds reserveert namelijk geen gelden voor toekomstige toeslagen.

In 2014 is er geen toeslag verleend vanwege de financiële positie van het pensioenfonds.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Onder toelichting 13 is de wijziging uit hoofde van overdracht van rechten opgenomen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Prognosetafel en ervaringssterfte

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Vanaf boekjaar 2014 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2014 zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftetekansen die volgen uit de tafel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. De overgang naar de nieuwe Prognosetafel heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van EUR 4,2 miljoen. De gewijzigde correctiefactoren voor de ervaringssterfte hebben geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van EUR 9,3 miljoen. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als bate in het verslagjaar verantwoord.

Kostenopslag

Op basis van een onderzoek naar adequate opslag voor (toekomstige) uitvoeringskosten heeft het bestuur besloten de excassokosten opslag per 31 december te verhogen van 3% naar 3,5% van de netto Technische Voorziening. Dit geeft een negatief resultaat van EUR 3,2 miljoen en is als last in het verslagjaar 2014 verantwoord.

Partnerfrequentie

De partnerfrequentie is per ultimo 2014 gebaseerd op CBS cijfers 2013, voorheen op GBMV 1985-1990. Deze wijziging geeft een positief resultaat van EUR 1,5 miljoen en is als bate in het verslagjaar 2014 verantwoord.

Wezenopslag

Met ingang van 2014 is de wezenopslag verlaagd van 6,0% naar 1,5% van het latent partnerpensioen. Deze wijziging geeft een positief resultaat van EUR 1,1 miljoen en is als bate in het verslagjaar 2014 verantwoord.

Inkoop uit hoofde van Overgangsregeling 2007

In 2014 heeft inkoop plaatsgevonden inzake de Overgangsregeling 2007. Dit verhoogt de voorziening met EUR 1.526 (2013: EUR 2.123)

Overige wijzigingen

	2014	2013
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-232	-5.314
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-606	-1.049
Resultaat op mutaties	-237	-1.232
	<u>-1.075</u>	<u>-7.595</u>

Mutatie overige technische voorzieningen

Mutatie spaarfonds gemoedsbezwaarden	<u>4</u>	<u>6</u>
--------------------------------------	----------	----------

13. Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds

Inkomende waardeoverdrachten	432	83
Uitgaande waardeoverdrachten	-957	-1.400
	<u>-525</u>	<u>-1.317</u>

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

Toevoeging aan de technische voorzieningen	429	97
Ottrekking aan de technische voorzieningen	-966	-1.573

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- de overgenomen pensioenverplichting	3	-14
- de overgedragen pensioenverplichting	9	173

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart heeft de jaarrekening 2014 vastgesteld in de vergadering van 25 juni 2015.

Rotterdam, 25 juni 2015

De heer M.J.M. Koning
Vice-voorzitter

De heer C.H. Blokzijl
bestuurslid

6. OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe financieel toetsingskader

Met ingang van 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader (hierna nFTK) ingegaan. Vanaf 2015 gelden andere eisen omtrent de waardering van de verplichtingen en de bepaling van de dekkingsgraad. Hieronder wordt aangegeven wat de impact is van de wijzigingen op het fonds per 31 december 2014.

Waardering technische voorzieningen

Voor de waardering van de technische voorziening wordt gebruik gemaakt van de actuele risicovrije rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB. Deze rentetermijnstructuur wordt gebaseerd op actuele markttrentes voor looptijden tot 20 jaar en groeit daarna richting een Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR bedraagt 4,2%. De driemaandsmiddeling van de rente wordt niet meer toegepast vanaf 1 januari 2015.

De impact van het niet meer toepassen van de driemaandsmiddeling op de technische voorziening van het fonds bedraagt EUR 32.875 per eind december 2014, de technische voorziening stijgt hiermee van EUR 654.494 naar EUR 687.369. De dekkingsgraad daalt hierdoor van 115,4% naar 109,8%.

Dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt in 2015 berekend door de waarde van het vermogen te delen door de waarde van de technische voorziening. Aangezien de technische voorziening gewaardeerd wordt op basis van de actuele rentetermijnstructuur kan de dekkingsgraad sterk fluctueren met de dagkoersen op de financiële markten. Daarom wordt naast de actuele dekkingsgraad een meer stabiele dekkingsgraad geïntroduceerd, de beleidsdekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad voor het fonds is het voortschrijdend gemiddelde van de laatste twaalf maanden van de actuele dekkingsgraad. In de middeling worden de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraden meegenomen.

De beleidsdekkingsgraad bedraagt 110,6% per eind december 2014.

Vereiste dekkingsgraad (VDG)

De rekenregels voor de vereiste dekkingsgraad worden aangepast. Deze wijziging is al in 2011 aangekondigd in het document "Uitwerking herziening berekeningssystematiek vereist eigen vermogen" van juni 2011. Naast de wijzigingen uit dit document in de rekenregels geldt dat ook voor de VDG de nieuwe UFR van toepassing is.

Omdat alle dekkingsgraden die ten grondslag liggen aan de beleidsdekkingsgraad gebaseerd zijn op een rente met driemaandsmiddeling is het ook toegestaan om de VDG per 1 januari 2015 te berekenen o.b.v. een rente met diemaandsmiddeling.

De VDG wijzigt door de gewijzigde rekenregels en nieuwe UFR (zonder driemaandsmiddeling) van 115,3% naar 119,3%.

Financiële positie

De financiële positie van het fonds wordt bepaald aan de hand van de beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad moet ten minste het niveau hebben van de vereiste dekkingsgraad. Als de beleidsdekkingsgraad van het fonds onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en maakt het fonds een herstelplan.

Op basis van het nFTK is sprake van een tekortsituatie. Het fonds heeft tot 1 juli 2015 de tijd om een herstelplan in te dienen bij DNB.

2 Wijzigingen in pensioenregeling

Per 1 januari 2015 is in de pensioenregeling het volgende gewijzigd:

Opbouwpercentage: In 2015 is het opbouwpercentage gewijzigd van 1,57% naar 1,45%.

Franchise: In 2015 is de franchise verhoogd met 0,75% van EUR 17.929 naar EUR 18.064.

3 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart te Rotterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangepane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum tenminste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn. Het oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op 31 december 2014 van kracht was. Voor de volledigheid merk ik op dat, op basis van gegevens die door het pensioenfonds zijn aangeleverd en door mij op plausibiliteit zijn gecontroleerd, mijn oordeel over de vermogenspositie per ultimo 2014 op basis van het nieuw Financieel Toetsingskader zou zijn gewijzigd in "niet voldoende", vanwege een reservetekort.

Rotterdam, 25 juni 2015

drs R.J.M. van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

4 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening over 2014 van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 25 juni 2015
KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

<u>De heer M.J.M. Koning (vice-voorzitter)</u>	Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart St. CAO Binnenscheepvaart Soc. Commissie European Barge Union Sectoraal Comité Sociale Dialoog	Secretaris Sociale Zaken Vicevoorzitter Voorzitter Voorzitter
<u>De heer R.W. Vlietman (bestuurslid)</u>	Bpf Slagersbedrijf Bpf Baksteen Bpf Vlakglas Bpf Koopvaardij Stivu (VUT-stichting Havenwerken)	Bestuurslid Bestuurslid Bestuurslid Lid van de Pensioenraad Bestuurslid
<u>De heer M. Vos (bestuurslid)</u>	Koninklijke Boskalis Westminster Stichting Pensioenfonds Smit i.l.	Controller Bestuurder

**Stichting Bedrijfspensioenfonds
voor de Rijn- en Binnenvaart**

Postbus 40042
7300 AX Apeldoorn
rijnenbinnenvaartpensioen.nl

